GMINA
STARY BRUS

RAPORT O STANIE GMINY STARY BRUS

2020

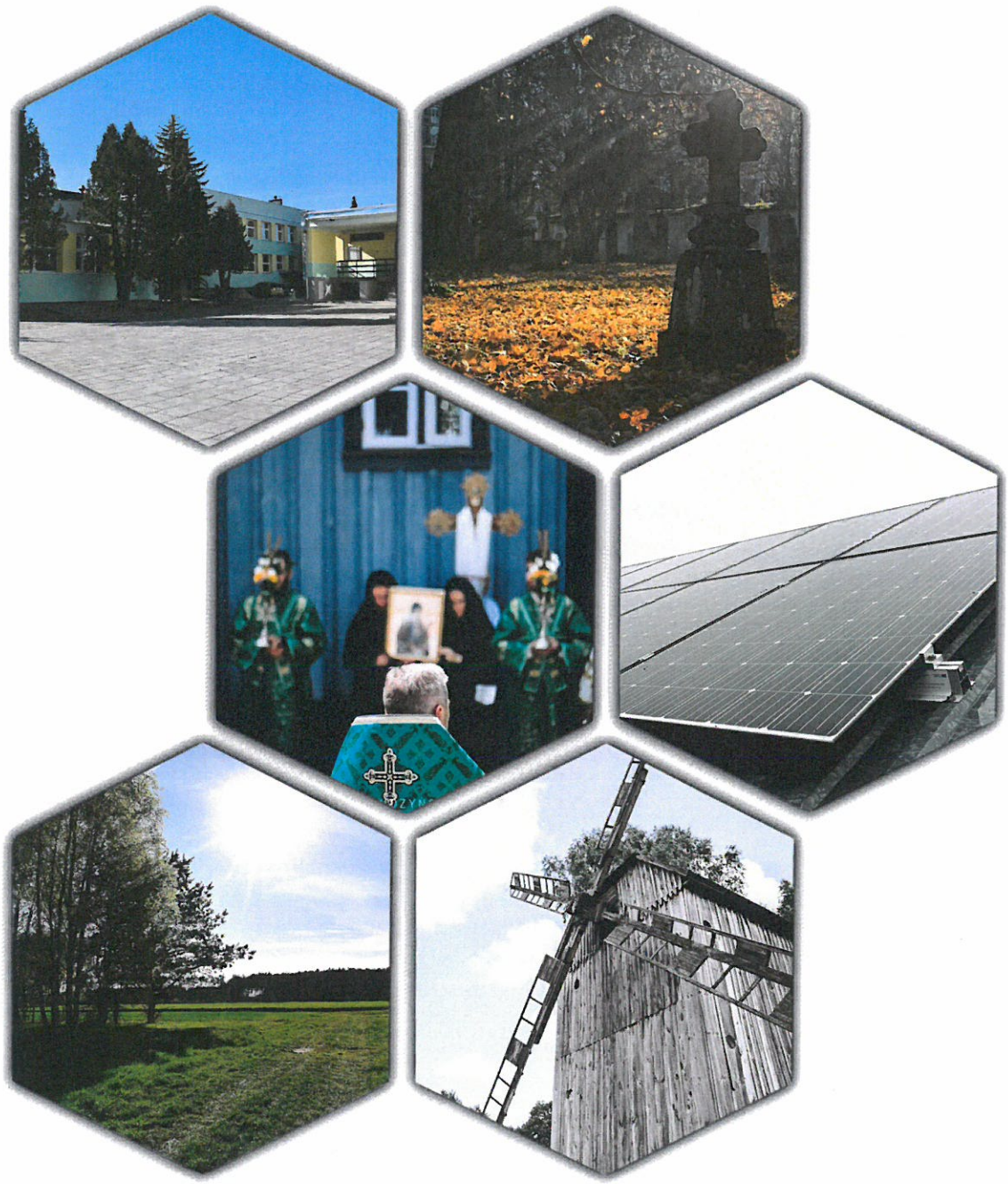

Maj 2021

RAPORT

o stanie gminy Stary Brus za 2020 rok

Urząd Gminy w Starym Brusie
Stary Brus 47A
22-244 Stary Brus
e-mail: gmina@starybrus.pl
tel. (82) 571 01 25
tel/fax (82) 571 01 26

MAJ 2021

SPIS TREŚCI

WSTĘP *4*

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY *5*

1.1. Informacje podstawowe **5**

1.2. Demografia **6**

1.3. Bezrobocie **8**

1.4. Bezpieczeństwo publiczne **10**

1.4.1. Policja 10

1.4.2. Ochotnicza Straż Pożarna 11

2. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA *12*

2.1. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą **12**

2.2. Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej **14**

2.3. Główni pracodawcy na obszarze gminy **14**

2.4. Rolnictwo **14**

3. WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW *15*

3.1. Sytuacja mieszkaniowa **15**

3.2. Wodociągi **15**

3.3. Kanalizacja **16**

3.4. Gospodarka odpadami stałymi **16**

3.5. Gazyfikacja **16**

3.6. Ciepłownictwo **16**

3.7. Energetyka **16**

3.8. Telefonizacja i Internet **16**

3.9. Usługi dla ludności **17**

4. POMOC SPOŁECZNA *17*

4.1. Informacje podstawowe **17**

4.2. Zatrudnienie **18**

4.3. Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej **18**

4.3.1. Zadania własne – częściowo realizowane z budżetu państwa 18

4.3.2. Zadania zlecone - w całości finansowane z budżetu państwa 19

5. OCHRONA ZDROWIA *21*

5.1. Podstawowa opieka zdrowotna **21**

5.2. Udział w programach i projektach zewnętrznych w zakresie ochrony zdrowia **21**

5.3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii **21**

6. OŚWIATA, KULTURA i SPORT *22*

6.1. Oświata **22**

6.2. Kultura **22**

6.2.1. Biblioteki ... 22
6.2.2. Księgozbiory ... 23
6.2.3. Czytelnicy ... 23
6.2.4. Imprezy ... 25
6.2.5. Świetlice wiejskie ... 25
6.2.6. Zabytki ... 25
6.2.7. Pozostała działalność kulturalna ... 25

6.3. Sport ... 26

7. GOSPODARKA PRZESTRZENNA ... 27

8. OCHRONA ŚRODOWISKA ... 28

9. TRANSPORT i KOMUNIKACJA ... 28

10. PROGRAMY UNIJNE ... 28

11. PRZYNALEŻNOŚĆ DO ORGANIZACJI SAMORZĄDOWYCH ... 30

12. BUDŻET GMINY ... 31

12.1. Budżet gminy ... 31

12.2. Zadłużenie gminy ... 32

12.3. Dochody budżetu gminy ... 32

12.4. 12.4. Subwencje ... 33

12.5. Dochody ogółem, a dochody własne budżetu gminy ... 33

12.6. Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa ... 34

12.7. Dochody z majątku gminy ... 35

12.8. Wydatki budżetu gminy ... 35

12.9. Wydatki inwestycyjne ... 37

12.10. Realizowane projekty i inwestycje w gminie w latach 2016-2020 ... 38

13. REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY ... 39

14. PODSUMOWANIE ... 41

Wykaz Rysunków ... 42

Wykaz Wykresów ... 42

Wykaz Tabel ... 42

WSTĘP

Raport o stanie Gminy Stary Brus za 2020 rok opracowano na podstawie art. 28a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713).

Zgodnie z wprowadzoną w 2018 r. nowelizacją ustawy o samorządzie gminnym Wójt Gminy, co roku do 31 maja przedstawia Radzie Gminy raport o stanie gminy.

Opracowane informacje posłużą mieszkańcom do zwiększenia wiedzy na temat funkcjonowania samorządu, a także staną się podstawą do prowadzenia dyskusji na temat przyszłości gminy.

Raport powstał dzięki zaangażowaniu i wiedzy wielu osób, w szczególności:

- Urzędu Gminy w Starym Brusie,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starym Brusie,
- Gminnej Biblioteki Publicznej w Starym Brusie,
- Państwowej Straży Pożarnej we Włodawie,
- Ochotniczej Straży Pożarnej Stary Brus,
- Powiatowego Urzędu Pracy we Włodawie,
- Komisariatu Policji w Urszulinie.

Raport zawiera podsumowania działalności Wójta w 2020 roku. Do przedstawienia niektórych zjawisk wykorzystano dane na przestrzeni kilku ostatnich lat.

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

1.1. Informacje podstawowe

Gmina Stary Brus znajduje się w środkowo wschodniej części województwa lubelskiego w powiecie włodawskim. Część środkowo-wschodnia leży na tzw. Garbie Włodawskim, będącym asymetrycznym i lekko falistym wzniesieniem o charakterze równiny peryglacjalnej. Północny fragment gminy obejmuje podmokłą równinę należącą do Zaklęsłości Sosnowickiej, a południowo-zachodnia część, z fragmentem doliny Włodawki i Krowim Bagnem, należy do Równiny Łęczyńsko-Włodawskiej.

Gmina Stary Brus sąsiaduje:
- od zachodu z gminą Sosnowica i gminą Urszulin,
- od północy z gminą Dębowa Kłoda i gminą Wyryki,
- od południa z gminą Hańsk.

Rysunek 1 **Usytuowanie gminy Stary Brus w województwie lubelskim i powiecie włodawskim**

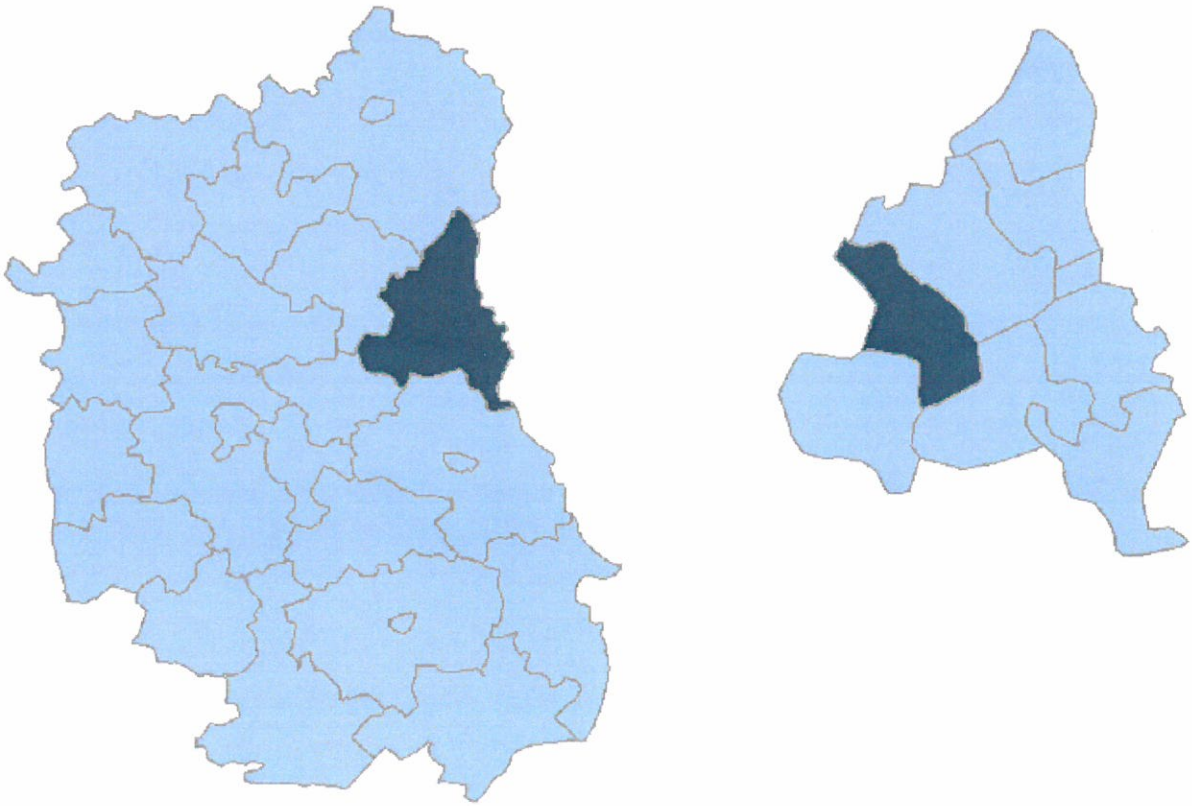

/Źródło: GUS/

Według stanu na dzień 1 stycznia 2020 roku powierzchnia gminy wynosi 13 167 ha w tym:
- grunty rolne 6 288 ha,
- grunty leśne 6 398 ha,
- grunty zabudowane i zurbanizowane 317 ha,
- grunty pod wodami 43 ha,
- użytki ekologiczne 119 ha,
- tereny różne 2 ha.

Wykres 1 **Rodzaje gruntów w Gminie Stary Brus**

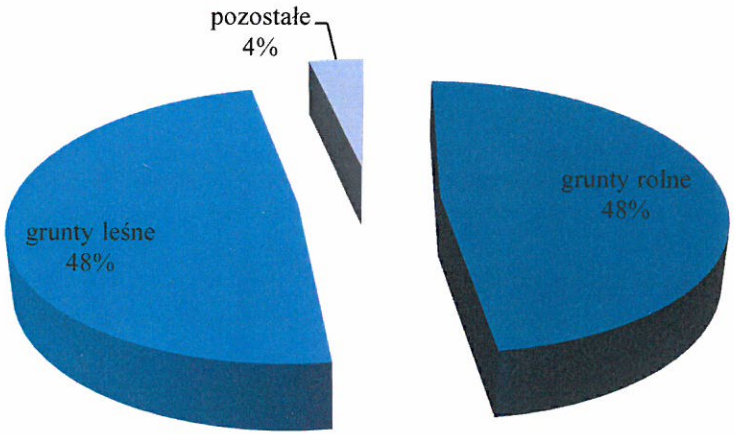

/Źródło: dane UG w Starym Brusie/

Blisko połowa powierzchni gminy to grunty leśne. Duże zalesienie stwarza warunki do aktywnego wypoczynku. Teren gminy cieszy się zainteresowaniem miłośników przyrody i grzybiarzy.

Siedzibą władz lokalnych jest Urząd Gminy w Starym Brusie.

Organy gminy:
- Rada Gminy Stary Brus,
- Wójt Gminy Stary Brus.

Jednostki organizacyjne gminy:
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Starym Brusie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Brusie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Starym Brusie,
- Urząd Gminy w Starym Brusie.

Gmina podzielona jest na 14 sołectw: Stary Brus, Nowy Brus, Zamołodycze, Hola, Marianka, Wołoskowola, Wielki Łan – Nowiny, Laski Bruskie, Kamień, Skorodnica, Kołacze, Dominiczyn, Helenin, Lubowierz.

1.2. Demografia

Zgodnie z danymi z ewidencji ludności Urzędu Stanu Cywilnego w Starym Brusie, wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku, na terenie gminy mieszkało 2137 osób. W porównaniu z rokiem 2020 nastąpił wzrost liczby ludności o 13 osób. Wynika to z imigracji ludności z terenów miejskich.

Wykres 2 **Liczba ludności w gminie Stary Brus latach 2010-2020**

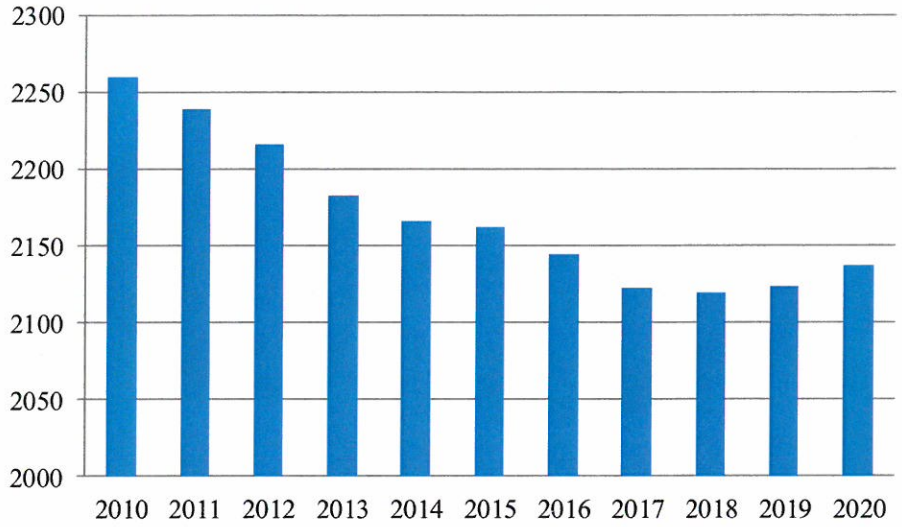

/Źródło: Dane UG w Starym Brusie, stan na koniec danego roku/

Wykres 3 **Urodzenia i zgony w gminie Stary Brus w latach 2010-2020**

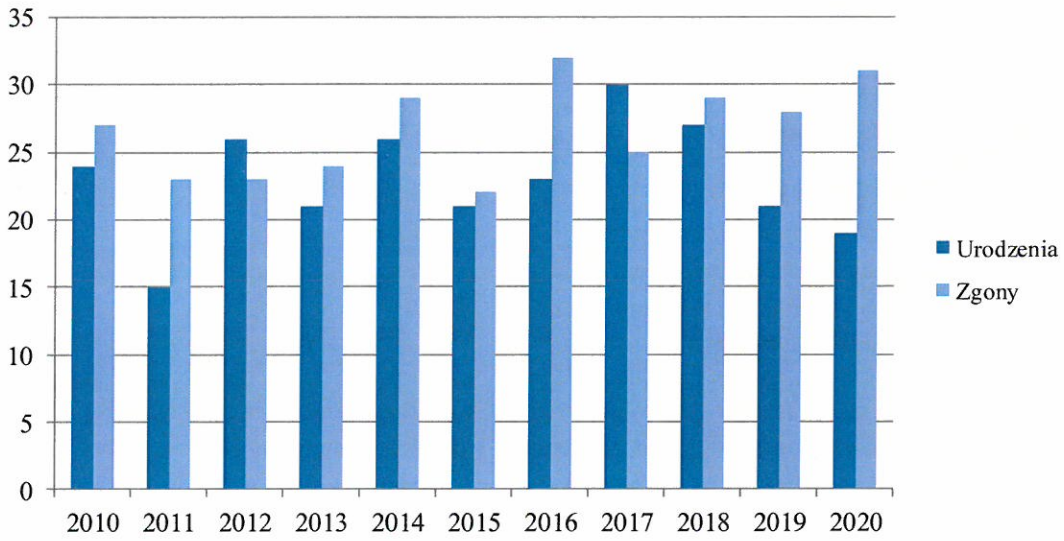

/Źródło: Dane UG w Starym Brusie, stan na koniec danego roku/

Tabela 1 **Podstawowe dane dotyczące ludności gminy Stary Brus w 2020 roku**

Rok	**Liczba ludności**				**Urodzenia**	**Zgony**	**Przyrost naturalny**
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Na 1 km^2			
2019	2137	1067	1070	16,22	19	31	-12

/Źródło: Dane UG w Starym Brusie, stan na 31.12.2020 r./

W 2020 roku odnotowano ujemny przyrost naturalny. Od 2010 roku tylko dwukrotnie liczba urodzeń przewyższała liczbę zgonów w 2012 i w 2017 roku.

Zgodnie z danymi z ewidencji ludności Urzędu Stanu Cywilnego w Starym Brusie w 2020 roku liczba osób w wieku poprodukcyjnym przewyższała liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym.

Wykres 4 **Struktura wieku w gminie Stary Brus na dzień 31.12.2020 r.**

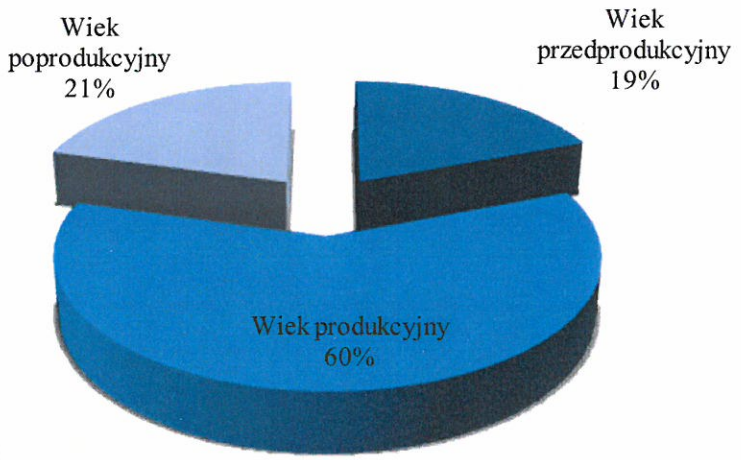

/Źródło: Dane UG w Starym Brusie, stan na 31.12.2020r./

Strukturę wieku w gminie Stary Brus ustalono w oparciu o następujące grupy wiekowe:

- wiek przedprodukcyjny: obejmuje osoby, które nie ukończyły 18 roku życia,
- wiek produkcyjny: obejmuje kobiety pomiędzy 18 a 59 rokiem życia oraz mężczyzn pomiędzy 18 a 64 rokiem życia,
- wiek poprodukcyjny: obejmuje kobiety po 59 roku życia oraz mężczyzn po 64 roku życia.

Prognoza ludności gmin na lata 2017 – 2030 opracowana przez Główny Urząd Statystyczny zakłada, że w gminie Stary Brus będziemy mieć do czynienia z dalszym ubytkiem ludności, ujemnym przyrostem naturalnym i starzeniem się społeczeństwa. Na niekorzystną sytuację demograficzną w gminie wpływa położenie geograficzne (brak sąsiedztwa dużych aglomeracji), rynek pracy (brak zakładów pracy) i ujemny przyrost naturalny.

1.3. Bezrobocie

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy na koniec 2019 r. stopa bezrobocia w Polsce wynosiła 6,1%, w województwie lubelskim 8,2% i w powiecie włodawskim 16%. W konsekwencji Pandemii jaka wybuchła w marcu br. nastąpił wzrost liczby osób bezrobotnych. Pomimo wzrostu bezrobocia w całym województwie Lubelskim powiat włodawski w dalszym ciągu charakteryzuje się najwyższą stopą bezrobocia w województwie. W porównaniu do roku poprzedniego stopa bezrobocia zwiększyła się o 1,0 pkt procentowy.

Wykres 5 **Liczba osób bezrobotnych w gminie Stary Brus w latach 2010-2020**

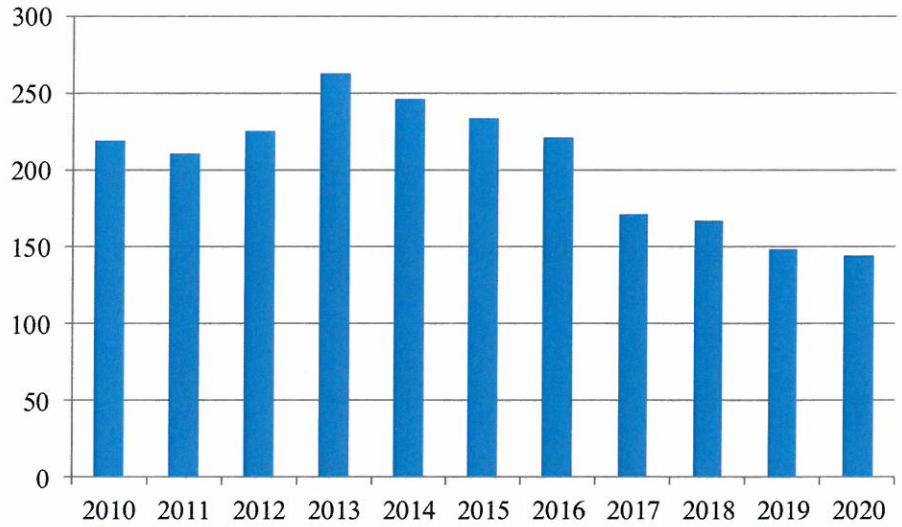

/Źródło: GUS, PUP we Włodawie, stan na koniec każdego roku/

Poniżej przedstawiono strukturę bezrobocia w gminie Stary Brus w 2020 roku.

Tabela 2 **Struktura bezrobocia według wieku w gminie Stary Brus w 2020 roku**

Wiek	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	%
od 18 do 24 lat	13	8	21	15%
od 25 do 34 lat	28	11	39	27%
od 35 do 44 lat	23	16	39	27%
od 45 do 54 lat	17	12	29	20%
od 55 do 59 lat	6	3	9	6%
60 lat i więcej	0	7	7	5%
Suma	**87**	**57**	**144**	**100,00%**

/Źródło: Powiatowy Urząd Pracy we Włodawie, stan na 31.12.2020 r./

Największe bezrobocie występowało wśród osób w 2 przedziałach wiekowych od 25 do 34 lat oraz od 35 do 44 lat – po 27% (54% ogółu bezrobotnych).

Tabela 3 **Struktura bezrobocia według wykształcenia w gminie Stary Brus w 2020 roku**

Wykształcenie	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	%
wyższe	10	2	12	8%
policealne i średnie zawodowe	16	12	28	20%
średnie ogólnokształcące	17	5	22	15%
zasadnicze zawodowe	21	17	38	26%
gimnazjalne i poniżej	23	21	44	31%
Suma	**87**	**57**	**144**	**100,00%**

/Źródło: Powiatowy Urząd Pracy we Włodawie, stan na 31.12.2020 r./

Najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 31%. Najmniej jest bezrobotnych z wykształceniem wyższy- 8%.

Tabela 4 **Struktura bezrobocia według stażu pracy w gminie Stary Brus w 2020 roku**

Staż pracy	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	%
do 1 roku	14	8	22	15%
1 - 5	20	18	38	26%
5 - 10	9	9	18	13%
10 - 20	7	9	16	11%
20 -30	3	3	6	4%
30 lat i więcej	0	1	1	1%
bez stażu	34	9	43	30%
Suma	**87**	**57**	**144**	**100,00%**

/Źródło: Powiatowy Urząd Pracy we Włodawie, stan na 31.12.2020 r./

Najliczniejsza jest grupa osób, które nie mają stażu pracy – 30%. Wysoki jest również udział osób, które pracowały od 1 roku do 5 lat – 26%.

Tabela 5 **Struktura bezrobocia według czasu pozostawania bez pracy w gminie Stary Brus w 2020 roku**

Czas pozostawania bez pracy w m-c	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	%
do 1	1	5	6	4%
1-3	11	11	22	15%
3-6	9	7	16	11%
6-12	9	6	15	11%
12-24	11	11	22	15%
pow. 24	46	17	63	44%
Suma	**87**	**57**	**144**	**100,00%**

/Źródło: Powiatowy Urząd Pracy we Włodawie, stan na 31.12.2020 r./

Niekorzystnym zjawiskiem jest duża liczba długotrwale bezrobotnych (powyżej 24 miesięcy) – 44%.

1.4. Bezpieczeństwo publiczne

1.4.1. Policja

Nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwają policjanci z Komisariatu Policji w Urszulinie. Gmina Stary Brus posiada punkt przyjęcia interesantów. Dyżury odbywają się w Urzędzie Gminy, w każdą środę w godzinach od 12^{00} do 14^{00}.

Wg danych Komisariatu Policji w Urszulinie, w 2020 roku na terenie gminy Stary Brus:

- przeprowadzono 19 czynności wyjaśniających obejmujących 25 wykroczeń, z czego 10 wykroczeń z zakresu ruchu drogowego i 15 innych. W przypadku 8 czynności wyjaśniających zakończono skierowaniem wniosku o ukaranie do Sądu Rejonowego II Wydział Karny we Włodawie, 1 sprawę skierowano do Sądu Rodzinnego i Nieletnich, w 10 przypadkach odstąpiono od kierowania wniosku o ukaranie z uwagi na brak danych uzasadniających podejrzenie popełnienia wykroczenia, niewykrycia sprawcy, nałożenia grzywny w drodze mandatu karnego kredytowanego. Ponadto w omawianym okresie wyeliminowano z ruchu drogowego 3 kierujących rowerem będących w stanie nietrzeźwości. Przeprowadzono 6 spraw dotyczących kradzieży mienia , gdzie kwota strat nie przekroczyła 500 zł;
- przeprowadzono 234 interwencje policji. Były to interwencje przeprowadzone w miejscach publicznych, w związku ze zdarzeniami w ruchu drogowym, a także interwencje domowe. W wyniku podjętych działań w czterech przypadkach wdrożono procedurę Niebieskiej Karty w związku z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie, 4 osoby osadzono w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych w KPP Włodawa w celu wytrzeźwienia, zatrzymano 7 nietrzeźwych kierujących.

1.4.2. Ochotnicza Straż Pożarna

Na terenie gminy działają trzy jednostki OSP:
- OSP w Starym Brusie (włączona do KSRG),
- OSP w Wołoskowoli,
- OSP w Holi.

W 2020 roku wymienione jednostki liczyły łącznie 135 członków w tym 11 kobiet i 123 mężczyzn. Szczegółowy wykaz przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6 **Członkowie OSP na terenie gminy Stary Brus**

Członkowie OSP	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
w wieku 18-65	11	88	99
w wieku ponad 65 lat	0	19	19
członkowie wspierający	0	9	9
członkowie honorowi	0	8	8
Suma	**11**	**124**	**135**

/Źródło: OSP, dane za 2020 rok/

Na terenie gminy działa również Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza, która liczy 7 członków – 4 chłopców i 2 dziewczyny.
W 2020 roku wszystkie OSP uczestniczyły w 47 działaniach ratowniczych.

Tabela 7 **Działania ratownicze**

Działania ratownicze	Liczba wyjazdów do zdarzeń	Liczba ratowników	Liczba pojazdów
Pożary	18	150	25
Miejscowe zagrożenia	28	168	31
Alarmy fałszywe	1	6	1
Suma	**47**	**324**	**57**

/Źródło: OSP, dane za 2020 rok/

Na wyposażeniu ochotniczych straży pożarnych są:
- 2 samochody ratowniczo-gaśnicze średnie,
- 3 samochody ratowniczo gaśnicze lekkie,
- 13 motopomp w tym: 6 pożarniczych o wyd. M8/8, 3 szlamowe, 4 pływające,
- 3 pompy elektryczne – szlamowe,
- sprzęt ratowniczy w tym: 1 zestaw ratownictwa technicznego, 5 pilarek do drewna, 1 piła do betonu i stali,
- agregaty prądotwórcze w tym: 2 jednofazowe i 2 trójfazowe,
- sprzęt ochrony dróg oddechowych w tym: 4 aparaty nadciśnieniowe, 8 czujników bezruchu,
- węże w tym: 70 tłoczonych W-52, 49 tłoczonych W-75, 4 tłoczone W-110, 16 ssawnych,
- drabiny w tym: 1 wysuwana i 10 nasadkowych,
- sprzęt alarmowania i łączności w tym: 3 syreny elektryczne, 3 syreny ręczne, możliwość zdalnego uruchamiania, terminal GPS, radiostacja na stałe w strażnicy, selektywne wywoływanie, 5 radiostacji nasobnych, 5 radiostacji samochodowych.

W 2020 r. na działalność ochotniczych straży pożarnych przekazano kwotę 67 445,60 zł.

Tabela 8 **Wydatki na działalność OSP w 2020 r.**

Wydatki	Łącznie	Środki własne	Dofinansowanie
wypłaty za akcje gaśnicze	7 668,00 zł	7 668,00 zł	0,00 zł
wynagrodzenia i składki	14 016,09 zł	14 016,09 zł	0,00 zł
wydatki statutowe	45 761,51 zł	45 761,51 zł	0,00 zł
Suma	**67 445,60 zł**	**67 445,60 zł**	**0,00 zł**

/Źródło: dane UG, dane za 2020 rok/

Tabela 9 **Wydatki na poszczególne jednostki OSP w 2020 roku**

Jednostka	Kwota
Ochotnicza Straż Pożarna w Starym Brusie	39 497,96 zł
Ochotnicza Straż Pożarna w Wołoskowoli	18 987,55 zł
Ochotnicza Straż Pożarna w Holi	8 960,09 zł
SUMA	**67 445,60 zł**

/Źródło: dane UG, dane za 2020 rok/

2. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

2.1. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

Według stanu na dzień 31.12.2020 roku w rejestrze Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) zarejestrowanych było 57 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy Stary Brus. Są to podmioty, które wskazały gminę Stary Brus, jako miejsce stałego wykonywania działalności. Na koniec 2020 roku 44 podmioty miały status „Aktywny" i 13 „Zawieszony". Na terenie gminy działa również 7 podmiotów, wykazujących gminę Stary Brus, jako miejsce dodatkowego prowadzenia działalności gospodarczej.

Głównym kierunkiem działalności gospodarczej prowadzonej na terenie gminy jest rolnictwo i leśnictwo. Wiele podmiotów prowadzi również działalność związaną z przetwórstwem przemysłowym oraz handlem i naprawą pojazdów. Szczegółowe dane podmiotów, które wskazały gminę Stary Brus, jako miejsce stałego prowadzenia działalności gospodarczej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10 **Przedsiębiorstwa według podstawowego rodzaju działalności PKD**

Klasyfikacja PKD	Status działalności		
	Aktywny	Zawieszony	Łącznie
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO w tym:	**5**	**7**	**12**
Działalność usługowa wspomagająca produkcję roślinną	0	3	**3**
Działalność usługowa wspomagająca chów i hodowlę zwierząt gospodarskich	0	1	**1**
Gospodarka leśna i pozostała działalność leśna, z wyłączeniem pozyskiwania produktów leśnych	1	0	**1**
Pozyskiwanie drewna	1	2	**3**
Działalność usługowa związana z leśnictwem	3	1	**4**
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE w tym:	**1**	**0**	**1**
Wydobywanie torfu	1	0	**1**
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE w tym:	**7**	**2**	**9**
Produkcja odzieży skórzanej	0	1	**1**
Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa	2	0	**2**
Produkcja opakowań drewnianych	1	0	**1**

Produkcja pozostałych wyrobów z drewna; produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania	1	0	**1**
Produkcja mebli kuchennych	1	0	**1**
Produkcja pozostałych mebli	1	0	**1**
Naprawa i konserwacja metalowych wyrobów gotowych	0	1	**1**
Naprawa i konserwacja maszyn	1	0	**1**
BUDOWNICTWO w tym:	**6**	**2**	**8**
Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	1	0	**1**
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	3	0	**3**
Wykonywanie instalacji elektrycznych	1	0	**1**
Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych	1	1	**2**
Wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych	0	1	**1**
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE w tym:	**9**	**1**	**10**
Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek	1	0	**1**
Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	2	1	**3**
Sprzedaż hurtowa i detaliczna motocykli, ich naprawa i konserwacja oraz sprzedaż hurtowa i detaliczna części i akcesoriów do nich	1	0	**1**
Sprzedaż hurtowa zboża, nieprzetworzonego tytoniu, nasion i pasz dla zwierząt	1	0	**1**
Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	3	0	**3**
Sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1	0	**1**
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA w tym:	**1**	**0**	**1**
Transport drogowy towarów	1	0	**1**
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI w tym:	**2**	**0**	**2**
Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	1	0	**1**
Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	1	0	**1**
INFORMACJA I KOMUNIKACJA w tym:	**2**	**0**	**2**
Działalność w zakresie telekomunikacji bezprzewodowej, z wyłączeniem telekomunikacji satelitarnej	1	0	**1**
Działalność w zakresie telekomunikacji satelitarnej	1	0	**1**
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA w tym:	**0**	**1**	**1**
Pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszów emerytalnych	0	1	**1**
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI w tym:	**1**	**0**	**1**
Kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek	1	0	**1**
DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA w tym:	**2**	**0**	**2**
Działalność w zakresie specjalistycznego projektowania	1	0	**1**
DZIAŁALNOŚĆ WETERYNARYJNA	1	0	**1**
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA w tym:	**4**	**0**	**4**
Wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń rolniczych	1	0	**1**

Działalność pomocnicza związana z utrzymaniem porządku w budynkach	1	0	**1**
Specjalistyczne sprzątanie budynków i obiektów przemysłowych	1	0	**1**
Działalność usługowa związana z administracyjną obsługą biura	1	0	**1**
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA w tym:	**3**	**0**	**3**
Praktyka lekarska specjalistyczna	1	0	**1**
Praktyka lekarska dentystyczna	1	0	**1**
Działalność pogotowia ratunkowego	1	0	**1**
Pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej, gdzie indziej niesklasyfikowana	0	0	**0**
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA w tym:	**1**	**0**	**1**
Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne	1	0	**1**
SUMA	**44**	**13**	**57**

/Źródło: dane z rejestru CEiDG, dane za 2020 rok/

2.2. Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej

W rejestrze REGON zarejestrowanych jest 38 podmiotów w tym:

- sektor publiczny – 8,
- stowarzyszenia – 13,
- spółki prawa handlowego – 4,
- spółki cywilne – 4,
- spółdzielnie – 1,
- pozostali – 7.

2.3. Główni pracodawcy na obszarze gminy

Do głównych pracodawców na obszarze gminy można zaliczyć następujące podmioty:

- Urząd Gminy w Starym Brusie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Brusie,
- Szkoła Podstawowa w Starym Brusie,
- Przedszkole w Wołoskowoli i Starym Brusie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Starym Brusie z filią w Wołoskowoli,
- Ośrodek Zdrowia w Starym Brusie,
- Apteka w Starym Brusie,
- Firma handlowo-usługowa „WA-MAX",
- Sklep Spożywczy „HALUS" Myć,
- Sklep Spożywczy „GROSZEK" Dołbniak,
- Sklep Spożywczy w Wołoskowoli Dydiuk,
- Sklep Spożywczy „ZENMAR" w Kołaczach,
- Poczta Polska w Starym Brusie,
- Zakład Fryzjerski w Starym Brusie,
- Przedsiębiorstwo Rolno-Rybackie,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa w Starym Brusie,
- Ubezpieczenia Patrycja Zińczuk.

2.4. Rolnictwo

Gmina Stary Brus należy do regionów charakteryzujących się znaczną rolą sektora rolniczego. Na terenie Gminy Stary Brus dominują gospodarstwa średnio powierzchniowe i małe oraz pojedyncze duże gospodarstwa. o dogodnych warunkach do prowadzenia działalności rolniczej decydują przede wszystkim

korzystne czynniki glebowo-klimatyczne oraz duży udział użytków rolnych. Gmina Stary Brus jest liderem wielu upraw rolniczych, wśród których można wymienić m. in. maliny, truskawki, porzeczki, kukurydzę, tytoń, zboża i rzepak. Jako nowość weszła uprawa soi, grochu i sorgo.

Gospodarstwa w gminie mają różną wielkość. Biorąc pod uwagę kryterium posiadanej powierzchni ziemi podział jest następujący:

- gospodarstwa o powierzchni do 1 ha stanowią 36%,
- gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha to 38,7%,
- gospodarstwa o powierzchni 5 – 10 ha stanowią 13,6%, od 10 do 15 ha 6,8%.
- gospodarstwa o powierzchni pow. 15 ha to 4,9%.

Po ostatnich zmianach ustawowych w naszym regionie w większości nie prowadzi się produkcji zwierzęcej, natomiast gospodarstwa idą w kierunku ekologii.

Powierzchnia Gminy na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiła 133,4 km^2, z tego użytki rolne stanowiły 44,6%, grunty leśne oraz zadrzewienie i zakrzewienie 41,8%.

W związku z ogłoszeniem klęski żywiołowej w postaci wymoków w 2020 r. w Województwie Lubelskim, Urząd Gminy w Starym Brusie przyjmował oświadczenia rolników o wysokości strat w gospodarstwach rolnych. Została powołana Komisja do szacowania strat w rolnictwie i rozpoczęła przyjmowanie oświadczeń związanych z wymokami. Zostało wysłanych w sumie 140 protokołów.

Tabela 11 **Zestawienie strat z całej gminy**

Rodzaj klęski	**Liczba poszkodowanych gospodarstw**	**Powierzchnia upraw dotkniętych klęską**	**Szacunkowa wartość strat**
wymoki	140	1 734,46 ha	3 127 982,60 zł
Suma	**140**	**1 734,46 ha**	**3 127 982,60 zł**

/Źródło: dane UG, dane za 2020 rok/

3. WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

3.1. Sytuacja mieszkaniowa

Na obszarze gminy występują wszystkie typy zabudowy mieszkaniowej. Zdecydowanie przeważa zabudowa zagrodowa, która obejmuje większą część istniejącej zabudowy na obszarze gminy, związanej z dominującą w gminie funkcją rolniczą.

Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna obejmuje istniejące zespoły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i tereny rozwoju osadnictwa w miejscowościach Stary Brus, Nowy Brus i Kołacze.

Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna usytuowana jest w miejscowościach: Stary Brus i Kołacze.

Zabudowa letniskowa obejmuje tereny rozwoju turystyki indywidualnej w miejscowościach: Kamień, Marianka, Nowiny, Hola, Skorodnica.

Na terenie gminy znajdują się 834 mieszkania, przeciętnie w jednym mieszkaniu przebywa 2,55 osoby, a średnia powierzchnia mieszkania w gminie wynosi 75,0 m^2, co daje 29,4 m^2 na osobę.

W gminie brak jest lokali komunalnych należących do zasobu mieszkaniowego gminy. Gmina na stanie ma 1 lokal socjalny o pow. 34 m^2.

Gmina nie posiada mieszkań chronionych i nie były wykupywane mieszkania dla osób pokrzywdzonych przestępstwem.

3.2. Wodociągi

Na terenie gminy występują dwa ujęcia wody:

1. Ujęcie Stary Brus o wydajności 150 m^3/d, zaopatrujące w wodę miejscowości: Stary Brus, Nowy Brus i Kołacze.

2. Ujęcie Wołoskowola o wydajności 300 m^3/d, zaopatrujące w wodę miejscowości: Wołoskowola, Laski Bruskie, Wielki Łan, Marianka, Hola, Zamołodycze, Kamień, Skorodnica oraz Turno i Czerniejów.

Dla miejscowości Helenin, Lubowierz i Dominiczyn woda zakupywana jest z gminy Urszulin.

Długość sieci rozdzielczej wynosi 62,7 km, z której zaopatrywane w wodę są 672 budynki mieszkalne. Stopień zwodociągowania gminy wynosi 97%. System indywidualny zaopatrzenia w wodę dotyczy wsi o rozproszonej zabudowie tj. kolonia Kołacze, Nowiny, Marianka.

Dla tych mieszkańców w latach 2012-2016 wybudowano 8 indywidualnych ujęć wody z dotacją ze środków budżetu gminy.

Zachodzi konieczność modernizacji ujęcia wody Stary Brus wraz budową sieci wodociągowej spinającej miejscowości Helenin, Lubowierz i Dominiczyn z siecią wodociągową Stary Brus. Na powyższe zadanie został złożony wniosek o przyznanie pomocy w ramach PROW na lata 2014-2020 „Gospodarka wodno- ściekowa", który otrzymał dofinansowanie w kwocie 1 257 522,00 zł na realizację w latach 2021- 2023.

3.3. Kanalizacja

Na terenie gminy istnieje sieć kanalizacyjna o długości 4,1 km odbierająca ścieki z miejscowości Stary Brus i Nowy Brus. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 119 budynków mieszkalnych. Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest w miejscowości Stary Brus. Jest to oczyszczalnia biologiczna typu BIO-PAK o wydajności 75 m^3/d.

W pozostałych obszarach gminy gospodarka ściekowa prowadzona jest za pomocą zbiorników bezodpływowych oraz indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w postaci przydomowych oczyszczalni ścieków w ilości 178 szt.

W związku z rozproszoną zabudową poszczególnych miejscowości gminy, budowa sieci kanalizacyjnej, z ekonomicznego punktu widzenia, w tych miejscowościach jest nieopłacalna, dlatego gmina korzystała i nadal będzie korzystać z programów unijnych wspierających gospodarkę wodnościekową na obszarach wiejskich.

3.4. Gospodarka odpadami stałymi

Gmina Stary Brus przynależy do Międzygminnego Związku Celowego z siedzibą we Włodawie, który zajmuje się odbiorem odpadów komunalnych z terenu gminy.

3.5. Gazyfikacja

W obszarze gminy nie ma zlokalizowanego zbiorczego gazociągu. Gaz do potrzeb socjalno - bytowych dostarczany jest w butlach. Jest to gaz propan-butan. Gaz ziemny nie jest dystrybuowany w obszarze gminy.

3.6. Ciepłownictwo

W obszarze gminy występują indywidualne systemy zaopatrzenia gospodarstw w energię cieplną. W większości jako paliwo służy drewno oraz węgiel kamienny, sporadycznie pelet i eko-groszek.

3.7. Energetyka

Na terenie gminy brak jest zlokalizowanego głównego punktu zasilania (GPZ), najbliższy umiejscowiony jest w miejscowości Lubień, gmina Wyryki.

W obszarze gminy przebiegają sieci elektryczne wysokiego napięcia, średniego napięcia oraz niskiego napięcia, dla których zlokalizowane są napowietrzne i wnętrzowe stacje transformatorowe. Gmina posiada 100% pokrycie zapotrzebowania mocy energetycznej. w związku z tym nie planuje się inwestycji w zakresie rozbudowy sieci energetycznej.

3.8. Telefonizacja i Internet

Dostęp do sieci telefonicznych stacjonarnych i komórkowych oraz Internetu obejmuje całą powierzchnię Gminy Stary Brus. W ramach Projektu Wirtualne Powiaty 3 znacznie poprawiła się dostępność stabilnego dostępu do szybkiego Internetu LTE, o faktycznej prędkości ponad 40 Mb/s dla użytkowników

indywidualnych i nawet 200 Mb/s dla instytucji publicznych i firm. Mieszkańcy mogą również korzystać z usług operatorów ogólnopolskich w ramach stacjonarnych sieci kablowych, których teoretyczne prędkości sięgają pułapu do 10 Mb/s oraz sieci bezprzewodowych w zależności od oferty operatora i odległości nadajnika.
Projekt Wirtualne Powiaty 3 ma na celu utworzenie punktów dostępowych darmowego Internetu dla mieszkańców. Istnieje 14 dostępów „HotSpot", w miejscach użyteczności publicznej (szkoły, biblioteki, urząd, świetlice wiejskie), z których mogą korzystać mieszkańcy po wcześniejszym zalogowaniu się do sieci

3.9. Usługi dla ludności

Gmina prowadzi usługi na potrzeby mieszkańców gminy w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych wozem asenizacyjnym do gminnej oczyszczalni.
Na terenie gminy znajduje się 1 placówka pocztowa – w Starym Brusie. W gminie działa 6 sklepów. Główną instytucją finansową jest filia Banku Spółdzielczego, znajdująca się w Starym Brusie, która świadczy szeroki zakres usług bankowych.

4. POMOC SPOŁECZNA

4.1. Informacje podstawowe

Pomoc społeczna, jako instytucja polityki społecznej państwa, została powołana po to, aby osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, poprzez własne zaangażowanie i współpracę z jednostkami do tego powołanymi, zmierzały w kierunku poprawy własnego życia i integracji ze społeczeństwem. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej są zobowiązani do współpracy w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Pomoc udzielana w ramach świadczeń z pomocy społecznej powinna mieć charakter przejściowy i zakładać aktywizację osób z niej korzystających. Jednakże na naszym terenie zaobserwować można, że korzystanie z systemu pomocy społecznej jest sposobem na życie, ma charakter długofalowy i dziedziczny. Osoby i rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej nie wykazują postaw aktywnych i chęci zmiany swojej sytuacji.

Pomoc może być przyznana w różnych formach: system zasiłków finansowych, pomoc rzeczowa, poradnictwo specjalistyczne i szeroko pojęta praca socjalna. Klient znajdujący się w trudnej sytuacji, który spotyka się z pracownikiem socjalnym otrzymuje odpowiednią informację dotycząca możliwości skorzystania z pomocy, jej form i warunków, na jakich będzie mógł tę pomoc otrzymać. Pomoc społeczna zakłada współdziałanie klienta z pracownikiem socjalnym. Brak współdziałania i aktywności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych może stanowić podstawę do wstrzymania lub odmowy udzielenia pomocy.

W rodzinie, która chce skorzystać z pomocy społecznej poza spełnieniem kryterium dochodowego (528 zł na osobę w rodzinie i 701 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej) musi wystąpić, co najmniej jeden z następujących powodów: sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała bądź ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, brak umiejętności w przystosowaniu się do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo -wychowawcze, trudność w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa i ekologiczna.

Udzielana pomoc jest kierowana do indywidualnych klientów/rodzin – mieszkańców gminy Stary Brus. Przyznanie pomocy następuje na podstawie złożonego wniosku w formie decyzji administracyjnej. W sprawach świadczeń z pomocy społecznej w 2020 r. wydano 228 decyzji administracyjnych. Każda wydana decyzja poprzedzona jest wywiadem środowiskowym przeprowadzonym przez pracownika socjalnego w miejscu zamieszkania/pobytu klienta/rodziny. Jedynie udzielenie świadczenia w postaci pracy socjalnej i poradnictwa nie wymaga wydania decyzji. w sytuacjach stwierdzenia marnotrawienie środków finansowych lub bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego ustawa dopuszcza tzw. świadczenia pomocowe, które realizowane są w formie niepieniężnej np. wybór artykułów spożywczych w sklepie na określoną kwotę.

4.2. Zatrudnienie

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Starym Brusie wg stanu na dzień 31.12.2020 r. zatrudnionych jest 3 pracowników w pełnym wymiarze czasu pracy w ramach umowy o pracę (kierownik OPS, pracownik socjalny i pracownik ds. obsługi świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego) oraz 1 osoba w ramach ½ etatu (księgowa). Jednakże zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze pracy na 2.000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin. Art. 110 ust. 12 ustawy mówi, że Ośrodek powinien zatrudniać w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej jak 3 pracowników socjalnych. Pracownik socjalny w Ośrodku Pomocy Społecznej w Starym Brusie ma pod opieką 256 rodzin korzystających z różnych form pomocy. Środki finansowe jakimi dysponuje urząd nie pozwalają na zatrudnienie większej liczby pracowników socjalnych.

4.3. Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej

W roku sprawozdawczym pomocą społeczną w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych objęto 521 osób w 189 rodzinach. Rodziny te korzystały z szeroko rozumianej pomocy społecznej tj. m.in. z wypłacanych świadczeń, z pracy socjalnej, załatwianiu spraw w urzędach, sądach, orzecznictwie do spraw niepełnosprawności, ustalaniu uprawnień do rent i emerytur.

Ponadto pracownik socjalny przeprowadzał wywiady alimentacyjne dla innych ośrodków, wydawane były opinie i informacje (po przeprowadzeniu wywiadu) dla PCPR, policji sądów, szkół i innych uprawnionych instytucji. Wśród klientów Ośrodka dominują osoby mające trudności z funkcjonowaniem społecznym, u których występują problemy rodzinne, zdrowotne i prawne. Do każdej ze zgłaszających się po pomoc osób pracownicy podchodzą w sposób indywidualny, adekwatny do jej potrzeb i oczekiwań.

4.3.1. Zadania własne – częściowo realizowane z budżetu państwa

- domy pomocy społecznej - wykorzystano kwotę 68 649,00 zł, Opłacono pobyt w Domu Pomocy Społecznej w Różance trzem osobom (w całości środki UG),
- opłacono składkę zdrowotną od 19 osób pobierających zasiłek stały przy liczbie świadczeń 228 na kwotę 10 462,00 zł (środki UW),
- zasiłki i pomoc w naturze wykorzystano 709 811,16 zł (585 000,00 zł – środki UW, 124 811,16 zł – środki UG). w tym objęto pomocą 98 rodziny z tytułu:
  - bezrobocia skorzystały 34 rodziny – liczba świadczeń 406,
  - długotrwałej choroby skorzystało 15 rodzin – liczba świadczeń 180,
  - niepełnosprawności skorzystało 16 rodzin - 72 świadczenia,
  - również objęto pomocą rodziny z tytułu wielodzietności - 19, rodziny niepełne - 5, alkoholizmu - 2 rodziny, przyznano również pomoc 7 rodzinom na zakup leków, opłacenie energii elektrycznej, zakup opału,
- dodatki mieszkaniowe – wydatkowano kwotę 5 528,00 zł, wydano 29 decyzji. Ponadto: zakupiono materiały biurowe, zakupiono usługi bankowe w postaci prowizji oraz licencje do programu dodatków mieszkaniowych, opłacono usługi telefoniczne zaplanowano (środki UG),
- zasiłki stałe – wykorzystano kwotę 118 350,00 zł, zasiłek stały wypłacono 20 osobom w tym 211 Świadczenia (środki UW),
- pomoc w zakresie dożywiania– wykorzystano w kwotę 75 000,00 zł. Dożywianiem objęto kwalifikujące się wg. kryterium dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjalnych z terenu gminy Stary Brus. Wypłacono również zasiłki celowe na zakup żywności. Programem objęto 137 rodziny w tym z posiłku skorzystało 110 osób – łączna liczba świadczeń 14 820,00 zł. Na dożywianie wydatkowano 45000,00 zł z UW pozostała kwota to wkład własny,
- na utrzymanie Ośrodka wydatkowano kwotę 219 422,13 zł z przeznaczeniem na pokrycie: wynagrodzeń osobowych dla 3 ½ etatów, wypłaty rocznego wynagrodzenia dodatkowego, składek na

ubezpieczenie społeczne i fundusz pracy, zakupu artykułów biurowych i czasopism, opłata prowizji bankowej za pobrania czekiem, przelewy oraz za prowadzenie rachunku bankowego, usługi telekomunikacyjne, poniesiono koszt delegacji służbowych, odpis na ZFŚS, podatek od nieruchomości, szkolenia pracowników.(środki UW – 81 192,00 zł, środki UG – 138 230,13 zł).

4.3.2. Zadania zlecone - w całości finansowane z budżetu państwa

1. Świadczenia rodzinne i ich realizacja

System świadczeń rodzinnych jest systemem poza ubezpieczeniowym, zorganizowanym na zasadzie zaopatrzeniowej, finansowanym z budżetu państwa. W gminie Stary Brus realizacją świadczeń rodzinnych zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej. Ustawa o świadczeniach rodzinnych określa następujące świadczenia: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy), jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, świadczenie rodzicielskie. Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych są udzielane na okresy zasiłkowe, które trwają od listopada danego roku do października roku następnego. Przysługuje dla dzieci uczących się do 21 roku życia w szkole średniej bądź policealnej a w przypadku dzieci niepełnosprawnych do 25 roku życia). Obok posiadania dziecka na utrzymaniu, głównym kryterium uprawniającym do zasiłku rodzinnego jest spełnienie kryterium dochodowego w zależności od rodzaju danego świadczenia (tj. 674 zł na osobę w rodzinie a w przypadku osób niepełnosprawnych 764 zł na osobę w rodzinie). Dochód rodziny jest ustalany na podstawie dochodu z roku kalendarzowego poprzedzającego okres zasiłkowy. Wydatki na świadczenia rodzinne oraz liczba świadczeń:

Ogółem w roku 2020 wypłacono:

- zasiłki rodzinne z dodatkami na kwotę 402 998,00 zł przy liczbie świadczeń 3 388;
- zasiłki pielęgnacyjne na kwotę 159 290,00 zł przy liczbie świadczeń 738;
- świadczenia pielęgnacyjne na kwotę 266 933,00 zł przy liczbie świadczeń 146;
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka na kwotę 16 000,00 zł. przy liczbie świadczeń 16;
- specjalny zasiłek opiekuńczy na kwotę 91 040,00 zł przy liczbie świadczeń 151;
- świadczenie rodzicielskie na kwotę 56 503,00 zł przy liczbie świadczeń 62;
- świadczenia rodzinne ustalane na podst. art. 5 ust.3 tzw. „ złotówka za złotówkę " wypłacono na kwotę 9 019,00 zł przy liczbie świadczeń wynoszącej 208;
- zasiłek dla opiekuna na kwotę 62 000,00 zł przy liczbie świadczeń 100.

Do 31 grudnia 2020 r. przyznano i wypłacono 966 świadczenia na ogólna kwotę 1 161 825,96 zł.

Od osób, którym zostało przyznane świadczenie pielęgnacyjne oraz zasiłek dla opiekuna czy specjalny zasiłek opiekuńczy, jeśli nie posiadają innego tytułu do ubezpieczenia opłacane są składki emerytalno – rentowe. Wydatki z tego tytułu wyniosły w ZUS 102 815,42 zł przy liczbie świadczeń 382 oraz w KRUS 3593,00 zł za 4 osoby.

Wydatki na obsługę świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego finansowane z budżetu państwa to kwota 34.350,38 zł. W tej kwocie zawierają koszty poniesione w związku z: wypłata wynagrodzenia dla pracownika, dodatkowe roczne wynagrodzenia, opłacenie składki ZUS oraz Fundusz pracy, zakup materiałów biurowych, zakup licencji do programu świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, usługi telekomunikacyjne, podróże służbowe, odpis na ZFŚS, szkolenia pracownika.

2. Fundusz alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia 18 roku życia, albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub w szkole wyższej do ukończenia 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności bez względu na wiek. Świadczenie z funduszu przysługują, jeżeli dochód nie przekracza odpowiednio kryterium dochodowego. Okres zasiłkowy trwa od października danego roku do 30 września roku następnego. Zgodnie z art.27 dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z ustawowymi odsetkami. Organ właściwy wierzyciela wydaje po zakończeniu okresu świadczeniowego decyzję administracyjną w sprawie zwrotu przez dłużnika należności z tytułu otrzymanych przez osoby uprawnione alimentów.

3. ***Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych***

Działania wobec dłużników alimentacyjnych przewidziane w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów podejmuje organ właściwy dłużnika tj. wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na zamieszkanie dłużnika alimentacyjnego. Działania wobec dłużnika alimentacyjnego podejmowane są na wniosek organu właściwego wierzyciela ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej. Postępowanie wobec dłużnika alimentacyjnego ma na celu poprawę skuteczności w egzekwowaniu zaległych alimentów. W 2020 r. liczba dłużników alimentacyjnych wynosi 12 osób. Ogółem w roku sprawozdawczym wypłacono świadczeń alimentacyjnych na kwotę 98 042,00 zł. Kwota odzyskanych środków w toku prowadzonych postępowań wyniosła 57 706,60 zł – środki odprowadzone do budżetu państwa.

4. ***Świadczenie wychowawcze***

Nowym bardzo dużym zadaniem było wprowadzenie w roku 2016 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (500 +), które jest kontynuowane w dalszym ciągu. Uprawnieni są do tego rodzice dzieci do 18 roku życia. W ramach świadczenia 500 + wydatkowano kwotę 2.096.398,10 zł dla 240 rodzin. Wydatki na obsługę świadczeń wychowawczych w roku 2020 wyniosły 17 819,32 zł w tej kwocie mieszczą się takie wydatki jak: prowizje bankowe, usługi telekomunikacyjne, delegacje, szkolenia, zakup materiałów biurowych, składki na ubezpieczenie społeczne i fundusz pracy, licencja do obsługi programu, dodatkowe roczne wynagrodzenie i wypłata wynagrodzenia w formie dodatku.

5. ***Świadczenie dobry start***

Kolejne nowe świadczenie które zostało wprowadzone w roku bieżącym to świadczenie dobry start czyli tzw. 300+. Jest to jednorazowe świadczenie wypłacane z tytułu nauki dzieci. Do świadczenia uprawnieni są rodzice uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych do ukończenia 20 roku życia. Świadczenie to przysługuje też uczniom niepełnosprawnym, do ukończenia przez nich 24 roku życia. Z wyprawki mogą skorzystać również uczniowie, którzy ukończyli odpowiednio 20 i 24 lata pod warunkiem, że w tym samym roku kalendarzowym rozpoczną rok szkolny. Na wypłatę świadczenia dobry start wydatkowano kwotę 69 600,00 zł, z którego skorzystało 232 uczniów.
Wydatki na obsługę w/w świadczenia wyniosły 2 320,00 zł.

6. ***Dodatek energetyczny***

Te świadczenie wypłacane jest dla osób uprawnionych do wypłaty dodatku mieszkaniowego, na wypłatę tego świadczenia wykorzystano kwotę 481,00 zł – wydano 6 decyzji przy liczbie świadczeń 28, kwotę 9,70 zł wykorzystano na zakup materiałów biurowych.

7. ***Karta Dużej Rodziny***

Do Karty Dużej Rodziny uprawnieni są rodzice wychowujący troje i więcej uczących się dzieci do ukończenia 25 r. życia, bądź rodzice którzy w całym swoim życiu wychowali troje i więcej dzieci.
W roku 2020 złożono 8 wniosków i wydano 28 indywidualnym kart dla osób uprawnionych. Na ten cel wydatkowano kwotę 140,00 zł na zakup materiałów biurowych.

8. ***Współpraca z Bankiem Żywności w Lublinie.***

W roku 2020 prowadzona była współpraca z Bankiem Żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym Podprogram 2018. Program realizowany był w okresie od 01.08.2019 do 30.06.2020 r. W ramach tego Programu Ośrodek Pomocy Społecznej wydawał 356 skierowań uprawniające do odbioru żywności na podstawie złożonych oświadczeń o dochodach i prowadził bezpośrednią dystrybucję artykułów spożywczych . Do 960 osób trafiło 42 124,00 kg, na każdą osobę przypadało w tej edycji 43,879 kg produktów. Osoby ubiegające się o żywność musiały spełnić kryterium dochodowe tzn. w przypadku osoby samotnej – dochód nie mógł przekroczyć kwoty 1 402 zł zaś w przypadku osoby w rodzinie – 1 056,00 zł. Oprócz żywności 40 osób brało udział w działaniach towarzyszących tj. warsztaty kulinarne i warsztaty edukacji ekonomicznej zakończone degustacją potraw wykonanych, do przyrządzenia których była wykorzystana wcześniej wydawana żywność.

5. OCHRONA ZDROWIA

5.1. Podstawowa opieka zdrowotna

Mieszkańcy gminy Stary Brus mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, opieki stomatologicznej i leków. Świadczenia w tym zakresie realizują podmioty:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „GLORIA" Przychodnia Medycyny Rodzinnej Anna Krasucka- Rabczewska,
- Agata Juszczyk-Skorek Praktyka Stomatologiczna,
- Apteka- mgr farm. Helena Tkaczuk.

Brak jest dostępu do lekarzy specjalistów. Na konsultacje specjalistyczne mieszkańcy w większości kierowani są do Włodawy, Urszulina lub Lublina. w razie nagłych zachorowań całodobową pomoc medyczną świadczy Szpitalny Oddział Ratunkowy w SPZOZ we Włodawie.

5.2. Udział w programach i projektach zewnętrznych w zakresie ochrony zdrowia

Gmina Stary Brus corocznie współpracuje z podmiotami realizującymi bezpłatny program profilaktyki raka piersi. Badania odbywają się w przystosowanych do tego mammobusach i są skierowane do kobiet w przedziale 50-69 lat. Mammobusy zwykle stacjonują przy OSP w Starym Brusie. W 2020 roku z powodu panującej pandemii korona wirusa, zapowiedziane badania nie odbyły się.

5.3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gminy, które regulują przepisy: ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa o przeciwdziałania narkomanii. W dniu 24 czerwca 2020 r. podjęto uchwałę nr W.XII/58/20 Rady Gminy w Starym Brusie w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów alkoholowych na 2020 rok oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020.

Realizując cele zawarte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019, skupiono się w szczególności na:

- ograniczeniu picia alkoholu przez osoby niepełnoletnie,
- wszechstronnej pomocy rodzinom z problemem alkoholowym,
- edukacji społecznej,
- działaniach na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przestrzegania prawa,
- ograniczeniu dostępności alkoholu, narkotyków oraz substancji narkotycznych,
- wypracowaniu wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych racjonalnych postaw wobec alkoholu, narkotyków i innych substancji o działaniu odurzającym poprzez wdrażanie i realizację nowoczesnych programów profilaktycznych.

Źródłem finansowania zadań są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wysokość środków wykorzystanych w 2020 roku na realizację obu programów wyniosła łącznie 6 760,30 zł.

W Gminie Stary Brus w 2020 roku zrealizowano następujące działania:

1. Pomoc psychologa – 1 200,00 zł.
2. Pokrywanie kosztów przejazdu dzieci z klas I-III ze Szkoły Podstawowej w Starym Brusie na zajęcia na basenie w ramach Projektu Powszechnej Nauki Pływania – koszt 4 68,60 zł. Wyjazdy miały charakter profilaktyczny.
3. Zakup nagród dla dzieci za udział w konkursach profilaktycznych organizowanych przez przedszkole w Starym Brusie – 501,00 zł.

4. Wspieranie działań o charakterze rozrywkowym, edukacyjnym - imprezy okolicznościowe (choinka) w Szkole Podstawowej w Starym Brusie – 4 182,00 zł, zakup piłek do siatkówki – 161,40 zł, - łączny koszt działania to kwota 4 343,40 zł.
5. Na typową działalność Komisji np. zakup materiałów biurowych wydatkowano 247,30 zł.

Na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zaplanowano kwotę 18 000,00 zł, a wydatkowano kwotę 6 760,30 zł. z kolei na Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w roku budżetowym 2020 zaplanowano 2 000,00 zł. z czego na realizacje Programu poniesiono koszty rzędu 0,00 zł.

6. OŚWIATA, KULTURA I SPORT

6.1. Oświata

STAN ORGANIZACJI SZKOŁY i PUNKTÓW PRZEDSZKOLNYCH 2019/2020

Tabela 12 **Liczba uczniów w Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Starym Brusie w roku szkolnym 2019/2020**

Rok szkolny 2019/2020	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba uczniów w oddziałach								
			0	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Szkoła Podstawowa	11	146	11	16	21	15	18	13	14	22	16

/Źródło: dane UG, dane za 2020 rok/

Tabela 13 **Punkt Przedszkolny w Starym Brusie rok szkolny 2019/2020**

Dzieci wg urodzenia				
3 latki	4 latki	5 latki	6 latki	Ogółem
10	9	4	-	23

/Źródło: dane UG, dane za 2020 rok/

Tabela 14 **Punkt Przedszkolny w Wołoskowoli rok szkolny 2019/2020**

Dzieci wg urodzenia				
3 latki	4 latki	5 latki	6 latki	Ogółem
3	2	3	5	13

/Źródło: dane UG, dane za 2020 rok/

Tabela 15 **Kadra pedagogiczna 2019/2020**

Szkoła Podstawowa w Starym Brusie im. Marii Konopnickiej, Punkt Przedszkolny Wołoskowola i Stary Brus	Stopień awansu zawodowego				Razem (etaty)
	stażysta	kontraktowy	mianowany	dyplomowany	
	2	2	7	10	21 (20)

/Źródło: dane UG, dane za 2020 rok/

6.2. Kultura

6.2.1. Biblioteki

Na terenie gminy Stary Brus działa jedna biblioteka główna z siedzibą w Starym Brusie, która posiada filię z siedzibą w Wołoskowoli. Biblioteka główna czynna jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 9:00 do 17:00, łącznie 40 godzin tygodniowo. Filia w Wołoskowoli czynna jest codziennie od godz. 8:00 do 12:00,

łącznie 20 godzin tygodniowo. Przy bibliotece głównej znajduje się czytelnia internetowa, z dostępem dla czytelników do siedmiu stanowisk komputerowych wraz z internetem. Pięć z nich pozyskano z programu „Kraszewski. Komputery dla bibliotek" w 2017 roku. W filii bibliotecznej czytelnicy mają dostęp do jednego stanowiska komputerowego z dostępem do internetu.

6.2.2. Księgozbiory

Stan księgozbioru - GBP w Starym Brusie na koniec 2020 - 8958 wol.,

Stan księgozbioru - filia w Wołoskowoli koniec 2020 - 4098 wol.

W 2020 roku Gminna Biblioteka w Starym Brusie otrzymała dofinansowanie na zakup księgozbioru i 30 listopada 2020 r. zakończyła realizację zadania w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa" Priorytet I – „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych". Zadanie zrealizowano ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Zakupiono 291 egz. książek na kwotę: 7000,00 zł.

Z budżetu własnego zakupiono 286 egz. książek, wydano kwotę 7032 zł. Łącznie w 2020 r. do biblioteki głównej oraz filii zakupiono 577 wol. , wydano kwotę 14032,00 zł.

Tabela 16 **Zakup wol. w 2020 r.**

	Ze środków własnych	**MKiDN**	**Razem**
GBP Stary Brus	254	180	434
Filia Wołoskowola	32	111	143
Razem	**186**	**291**	**577**

/Źródło: GBP, dane za 2020 r./

Tabela 17 **Zestawienie finansowe bibliotek**

	Ze środków własnych	**MKiDN**	**RAZEM**
GBP Stary Brus	6223,50	4038,80	10262,30
Filia Wołoskowola	808,50	2961,20	3769,70
RAZEM	**7032 zł**	**7000 zł**	**14032 zł**

/Źródło: GBP, dane za 2020 r./

Wszystkie zakupione książki zostały wpisane do księgozbioru elektronicznego, zostały opatrzone kodami i obłożone folią w celu zabezpieczenia przed zniszczeniem.

6.2.3. Czytelnicy

W 2020 r. w GBP i filii zarejestrowano łącznie 207 czytelników.

Tabela 18 **Czytelnicy wg wieku w 2020 roku**

Wiek	Liczba osób
do lat 5	12
6 - 12	44
13 - 15	11
16 – 19	6
20 - 24	8
25 - 41	49
45 - 60	34
pow. 60	43
Razem	**207**

/Źródło: GBP w Starym Brusie, dane za 2020 r./

Tabela 19 **Czytelnicy wg zajęcia w 2020 roku**

Zajęcie	Liczba osób
osoby uczące się (uczniowie i studenci)	62
osoby pracujące (os. pracujące i rolnicy)	66
pozostałe (dzieci do lat 5, emeryci, renciści i osoby bezrobotne)	79
Razem	**207**

/Źródło: GBP w Starym Brusie, dane na 2020 r./

Tabela 20 **Czytelnicy - analiza stanu (porównanie do 2018 i 2019 roku)**

	2018	2019
GBP Stary Brus	189	174
Filia Wołoskowola	71	74
Razem	**260**	**248**

/Źródło: GBP w Starym Brusie/

Zarejestrowano łącznie 763 odwiedzin w bibliotece głównej i filii.
Zarejestrowano łącznie 2299 wypożyczeń.

Zanotowaliśmy spadek ilości wypożyczeń, który wg oceny pracowników jest ściśle związany z pandemią Covid – 19 (spadek ilości czytelników, czasowe zamknięcia bibliotek, strach przed zarażeniem).

Biblioteka wzięła udział w trzeciej edycji kampanii społecznej „Mała książka - wielki człowiek" realizowanej przez Instytut Książki. Akcja polegała na tym, iż każde dziecko w wieku przedszkolnym, które odwiedzi bibliotekę biorącą udział w projekcie, otrzyma w prezencie Wyprawkę Czytelniczą, a w niej: książkę dostosowaną pod względem formy i treści do potrzeb przedszkolaka oraz Kartę Małego Czytelnika. Za każdą wizytę w bibliotece, zakończoną wypożyczeniem minimum jednej książki z księgozbioru dziecięcego, Mały Czytelnik mógł otrzymać naklejkę, a po zebraniu dziesięciu mógł zostać uhonorowany imiennym dyplomem potwierdzającym jego czytelnicze zainteresowania. Dzięki akcji dzieci mogły poznać ważne miejsce na czytelniczej mapie dzieciństwa (bibliotekę). Projekt realizowany był w ramach ogólnopolskiej kampanii promującej czytanie generacyjne „Mała książka – wielki człowiek".

W 2020 roku biblioteka była aktywna na swojej stronie na Facebooku poprzez udostępnianie ważnych dla czytelnictwa treści oraz informowanie o nowościach i zmianach.

W ciągu roku pracownicy b-ki wzięli udział w czterech szkoleniach online dla pracowników bibliotek oraz w trzech webinariach dotyczących pracy w czasie pandemii. Wszystkie organizowane przez Bibliotekę Powiatową we Włodawie, Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Lublinie lub SBP.

W czasie pandemii biblioteka wyszła naprzeciw oczekiwaniom czytelników i realizowała akcję „książka na telefon:, która w czasie pandemii pozwoliła osobom starszym czy osobom obawiającym się koronawirusa na kontakt z książką. Aby czytelnicy czuli się bezpiecznie staraliśmy się zachować wszystkie zasady bezpieczeństwa (tj. dystans, dezynfekcja, maseczka), księgozbiór był poddawany kwarantannie przed włożeniem na półkę czy następnym wypożyczeniem.

6.2.4. Imprezy

W 2020 roku z powodu panującej pandemii koronawirusa wszystkie imprezy zostały odwołane.

6.2.5. Świetlice wiejskie

Na terenie gminy Stary Brus zlokalizowanych jest 10 świetlic wiejskich: Zamołodycze, Hola, Marianka, Wołoskowola, Laski Bruskie, Stary Brus, Kołacze, Skorodnica, Dominiczyn i Lubowierz. Stan ogólny budynków oraz wyposażenia można określić jako dobry. Jednak niektóre obiekty takie jak świetlice w miejscowości Hola, Laski Bruskie i Marianka wymagają doposażenia i wykonania ogrodzenia placu wokół budynku. Przy obiekcie świetlicy wiejskiej w Wołoskowoli należy dokończyć budowę nowo wybudowanego budynku. Świetlica wiejska w Skorodnicy wymaga dokończenia remontu drugiego pomieszczenia w budynku oraz wykonania prac pielęgnacyjnych wokół budynku. Świetlica wiejska w Kołaczach wymaga dokonania remontu podłogi na sali głównej. Należy wykonać remont podłogi w kuchni w świetlicy wiejskiej w Dominiczynie. Potrzeby w tym zakresie są znaczne.
W 2020 roku wykonano następujące prace w obiektach świetlic wiejskich:

- w świetlicy wiejskiej w Zamołodyczu kontynuowano remont, koszt zakupu materiałów wyniósł 10 138,19 zł;
- w Dominiczynie w świetlicy wiejskiej dokonano remontu na kwotę 7 287,33 zł;
- w świetlicy wiejskiej w Wołoskowoli wykonano remont oraz utwardzenie nawierzchni kostką brukową podjazdu na samochody strażackie, koszt całości 4 299,96 zł;
- do świetlicy w Lubowierzu zakupiono lodówkę za kwotę 1 469,00 zł.
- w świetlicy w Holi dokonano zakupu lodówki za kwotę 1 399,00 zł;
- w sołectwach: Hola, Skordnica, Kamień, Wielki Łan oraz przy świetlicy w Starym Brusie ustawiono nowe tablice informacyjne za łączną kwotę 3 500,00 zł.

Łącznie na zakupy wydatkowano kwotę 29 299,44 zł.

6.2.6. Zabytki

Na terenie gminy występuje 7 obiektów, które są wpisane do rejestru zabytków tj.:

I. W miejscowości Hola:
- dawna cerkiew grekokatolicka, obecnie cerkiew prawosławna filialna pw. Św. Św. Paraskewii i Antoniego Peczerskiego,
- dzwonnica cerkiewna, cmentarz cerkiewny, mur cmentarny, starodrzew na działce,
- kaplica cmentarna,
- chałupa z miejscowości Wyryki (skansen),
- wiatrak „koźlak" z Wołoskowoli (skansen).

II. W miejscowości Stary Brus:
- kościół rzymskokatolicki pw. Matki Boskiej Częstochowskiej; z wyposażeniem w zabytki ruchome, dzwonnica, kapliczka i drzewostan w obrębie cmentarza kościelnego,
- czworak podworski.

III. W miejscowości Wołoskowola:
- cmentarz prawosławny.

Wymienione obiekty nie stanowią w większości mienia komunalnego gminy poza obiektami skansenu którymi zarządza Towarzystwo Miłośników Skansenu Kultury Materialnej Chełmszczyzny i Podlasia w Holi.
Prace konserwatorskie wraz z pozyskiwaniem funduszy na ratowanie zabytków prowadzą władający powyższym mieniem.

6.2.7. Pozostała działalność kulturalna

W 2020 roku aktywnie wspierano działalność stowarzyszeń i zespołów ludowych. w dniu 20 listopada 2019 roku podjęto Uchwałę nr X/50/19 Rady Gminy Stary Brus w sprawie uchwalenia rocznego programu

współpracy Gminy Stary Brus z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2020 r. Na realizację programu zaplanowano kwotę 23 000,00 zł, tj.:

I. Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji. Zaplanowana kwota środków w zadaniu: 20 000,00 zł.

1. Stowarzyszenie „Wesołe Sąsiadki" z Kołacz. "Upowszechnianie i kultywowanie starych obrzędów - „Wesołe Sąsiadki" z Kołacz" - wydatkowana kwota 3 000,00 zł.
2. Stowarzyszenie Kultury Poleskiej „Poleska Nuta" - wydatkowana kwota 3 000,00 zł.
3. Towarzystwo Miłośników Skansenu Kultury Materialnej Chełmszczyzny i Podlasia w Holi - wydatkowana kwota 8 000,00 zł.
4. Koło Gospodyń Wiejskich w Dominiczynie. „Festyn" i „Udział w imprezach plenerowych organizowanych w powiecie służących popularyzacji kultury" - wydatkowana kwota 5 500,00 zł.
5. Stowarzyszenie Edukacyjno – Kulturalne „NDM" - wydatkowana kwota 500,00 zł.

II. Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej. Kwota środków w zadaniu to 3 000,00 zł:

1. Uczniowski Klub Sportowy „BRUS" – 3.000,00 zł.

Wszelkie działania i inicjatywy wspierające zarówno działalność sportową jak i turystyczno – rekreacyjną, także taką, która ubogaca nasz region i stanowi naszą markę są przez Urząd popierane, a w ramach posiadanych środków wspierane i dofinansowywane.

Z powodu panującej pandemii koronawirusa nie wszystkie zadania zostały zrealizowane, a zaplanowane środki zwrócono.

6.3. Sport

Działalność sportowa w gminie polega na utrzymywaniu i rozbudowie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, wspieraniu i upowszechnianiu kultury fizycznej, dofinansowywaniu pozalekcyjnych zajęć sportowych.

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna w gminie Stary Brus to w większości obiekty powszechnie dostępne, bezpłatne, które umożliwiają podejmowanie różnorodnych form aktywności i zawierają ofertę skierowaną do różnych grup wiekowych. Są to w szczególności:

- Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Starym Brusie - przy obiekcie znajduje się siłownia plenerowa, boisko wielofunkcyjne, plac zabaw, altanka ogrodowa;
- place zabaw - przyczyniają się do zwiększenia aktywności fizycznej dzieci i młodzieży w czasie wolnym oraz kształtowania nawyków aktywnego i zdrowego spędzania wolnego czasu;
- Skwer w Starym Brusie - miejsce rekreacji i wypoczynku, posiada utwardzone alejki, oświetlenie, ławki, zieleń, grill i altanę. Wyposażony jest w boisko do piłki siatkowej z nawierzchnią z trawy naturalnej oraz 2 stoły do gry w tenisa stołowego;
- hala sportowa i boisko przyszkolne - obiekt wykorzystywane przez młodzież szkolną.

Podstawowymi formami wspierania sportu na terenie gminy Stary Brus w 2020 roku były:

1. Dotacja dla klubu sportowego:

   Na terenie gminy Stary Brus działa Uczniowski Klub Sportowy „Brus". Na działalność UKS „Brus" z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej przeznaczono z budżetu gminy kwotę 3 000 zł. Środki wykorzystano na organizację następujących imprez:

   - Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Przewodniczącego Rady Gminy Stary Brus. Turniej przeprowadzono w październiku 2020 r. w Sali Gimnastycznej Szkoły Podstawowej w Starym Brusie dla uczniów klas IV-VIII. Turniej rozegrano systemem „każdy z każdym" w miłej sportowej atmosferze zgodnie z zasadą „ fairy play".
   - Turniej piłki Siatkowej o Puchar Wójta Gminy Stary Brus - turniej przeprowadzono w listopadzie 2020r. Brało w nim udział pięć zespołów, chłopców i dziewcząt ze Szkoły w Urszulinie, Hańsku i Starym Brusie. Uczniowie zaprezentowali własne umiejętności oraz zintegrowali się z rówieśnikami.
   - Dzień Sportu Gminnego - zadanie realizowane z początkiem czerwca. W programie imprezy znalazły się następujące konkurencje: biegi kl 0-VIII, Turniej Piłki Nożnej, Gry i Zabawy , skok w dal. Dzieci i młodzież aktywnie spędzili czas w dniu wolnym od zajęć, podnosząc swój poziom sportowy, kształtując postawę fair-play i integrując się wzajemnie.

2. Finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych w ramach profilaktyki przeciwalkoholowej wyjazdy na basen dla dzieci i młodzieży – w ramach współpracy z Uczniowskim Klubem Sportowym MOSiR Włodawa

uczniowie uczestniczyli w realizacji projektu powszechnej nauki pływania pt.: „Umiem pływać". Udział Gminy polegał na zapewnieniu nieodpłatnego transportu dzieci na zajęcia na pływalni MOSiR we Włodawie. Zadanie zrealizowano ze środków Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w kwocie 468,60 zł.

7. GOSPODARKA PRZESTRZENNA

Ważnym elementem charakteryzującym uwarunkowania zabudowy jest stan zaawansowania procesu planowania przestrzennego. Głównym dokumentem jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, który stracił ważność 31.12.2002 roku.

W związku z jego brakiem na budowę wydawane są decyzje o warunkach zabudowy, których w 2020 roku wydano 12 oraz 2 decyzje celu publicznego.

W gminie Stary Brus scaleniem objęte były wsie Dominiczyn, Lubowierz i Kołacze. Prace poscaleniowe na tym terenie były wykonywane w latach 2014-2015, koszt wyniósł 8 264 183,74 zł, poprawa parametrów melioracji 27,07 km, przebudowa dróg 10,753 km i budowa dróg 8 km.

W chwili obecnej zgodnie z projektem "Stworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w miejscowościach Nowy Brus, Stary Brus i Laski Bruskie poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych i dostosowanie urządzeń melioracji wodnej" w oparciu o Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020:

- wartość projektu – 11 600 589,18 zł,
- wkład UE – 7 381 454,00 zł,
- udział Skarbu Państwa – 4 219 135,18 zł.

Łączna powierzchnia do scalenia – 1364,7752 ha. Na grunty wchodzące w skład obszaru scalenia składa się 1309 działek ewidencyjnych, a liczba uczestników scalenia to 476 osób, gdzie 292 uczestników złożyło podpis, co daje udział procentowy 61,34% właścicieli. Średnia powierzchnia gruntów przypadających na jednego uczestnika scalenia wynosi 2,8672 ha, średnia powierzchnia działki to 1,0426 ha.

Celem scalenia gruntów jest tworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, lasów i gruntów leśnych, dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg.

W czasie scalenia jest szansa dla mieszkańców posiadających grunty we Wspólnocie gruntowej na ich wydzielenie.

Wyłączono ze scalenia obszar Poleskiego Parku Narodowego, stawy rybne i część działek Lasów Państwowych.

W ramach zagospodarowania poscaleniowego przewidziano wybudowanie 6,2 km dróg (w tym o nawierzchni bitumicznej), przebudowę 12 km dróg oraz odtworzenie 1,4 km rowu odwadniającego. Szacowany koszt to 7,8 mln zł, a prace potrwają do 2022 roku.

Powierzchnia działek w gminie wynosi 52.5967 ha na ogólną liczbę działek – 149. Są to działki zabudowane, rolne, przeznaczone do rekultywacji. Działek budowlanych pozostało 18.

Z uwagi na to, że brak jest planu zagospodarowania przestrzennego, dlatego na potrzeby analizy przyjęto porównanie terenów zagospodarowanych z terenami przeznaczonymi pod zabudowę w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Gmina jest w trakcie opracowania zmiany studium zagospodarowania przestrzennego gminy, biorąc pod uwagę społeczne, przyrodnicze i ekonomiczne możliwości rozwoju Gminy Stary Brus należy zwiększyć tereny pod zabudowę mieszkaniową, zmierzające do poprawy warunków życia mieszkańców. W nowym studium określone zostaną kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz określona minimalna powierzchnia nowo wydzielonych działek .

Na terenie gminy Stary Brus nie funkcjonują zakłady przemysłowe, brak jest terenów pod lokalizację inwestycji przemysłowych.

Gmina nie ma programów rewitalizacyjnych dla poszczególnych miejscowości.

8. OCHRONA ŚRODOWISKA

W zakresie ochrony środowiska gmina w 2020 r. korzystała z programu „System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego" w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, w wyniku czego odebrano od osób fizycznych 3 500 m^2 płyt azbestowych.

9. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Na terenie gminy występuje droga krajowe na odcinku 7,6 km, drogi wojewódzkie o łącznej długości 15,4 km, drogi powiatowe o łącznej długości 38,0 km w tym nieutwardzone 6,9 km, drogi gminne o łącznej długości 28,3 km w tym utwardzone 1,5 km, tłuczniowe 4,0 km, wzmocnione żwirem 15,8 km i naturalne gruntowe 7,0 km.
Występują też drogi wewnętrzne o łącznej powierzchni 154,6 ha, są to drogi gruntowe dojazdowe przeważnie do pól i łąk.

Gmina posiada bezpośrednie połączenia w obrębie drogi krajowej z województwem i powiatem w ramach prywatnych linii przewozów pasażerskich oraz w ramach powiatowych przewozów pasażerskich o charakterze użyteczności publicznej z powiatem.

W okresie roku szkolnego prowadzone są połączenia przewożące uczniów do szkoły w Starym Brusie świadczące usługi przewozowe w ramach przewozów pasażerskich.

10. PROGRAMY UNIJNE

„Energia Odnawialna w Gminie Stary Brus"

Projekt „Energia odnawialna w Gminie Stary Brus" został zrealizowany w ramach Regionalnego programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Działanie 4.1 Wsparcie Wykorzystania OZE.
Celem projektu była ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego, poprawa jakości i warunków życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności Gminy Stary Brus poprzez zastosowanie infrastruktury wykorzystującej odnawialne źródła energii.
Do celów szczegółowych projektu należą:

- Stworzenie lokalnej infrastruktury oraz urządzeń przeznaczonych do wytwarzania energii elektrycznej.
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii przy wytwarzaniu energii elektrycznej.
- Stworzenie lokalnej infrastruktury oraz urządzeń przeznaczonych do wytwarzania ciepła.
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii przy wytwarzaniu ciepła.
- Zmniejszenie stopnia degradacji środowiska.
- Wykorzystanie lokalnych zasobów do uzyskiwania energii ze źródeł odnawialnych (OZE).
- Ochrona naturalnych ekosystemów.
- Obniżenie stale wzrastających kosztów ogrzewania.
- Realizacja polskich zobowiązań akcesyjnych w zakresie ochrony środowiska, w szczególności wynikających z tzw. Pakietu energetyczno-klimatycznego Unii Europejskiej oraz Strategii Europa 2020.
- Rozwój świadomości ekologicznej mieszkańców.
- Zminimalizowanie strat przy produkcji i przesyle ciepła oraz energii elektrycznej.

Efekty projektu:

- Wzrost zdolności wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.
- Wzrost produkcji energii cieplnej z nowo wybudowanych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących Odnawialne Źródła Energii (OZE).
- Spadek emisji gazów cieplarnianych.
- Wzrost produkcji energii elektrycznej z nowo wybudowanych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących Odnawialne Źródła Energii (OZE).

- Poprawa stanu środowiska naturalnego.
- Wzrost potencjałów rozwojowych gminy Stary Brus.
- Wzrost jakości życia mieszkańców.

W ramach projektu zostało utworzonych 78 sztuk instalacji PV oraz 12 pomp ciepła dla mieszkańców Gminy Stary Brus.
Wartość projektu: 1 529 021,06 zł.
Dofinansowanie projektu z UE w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 1 256 439,44 zł.

„Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w gminie Stary Brus"

Gmina Stary Brus zrealizowała projekt pn. „Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Gminie Stary Brus" współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 Osi priorytetowej 5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna, Działania 5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego.

Celem projektu jest ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego, poprawa jakości i warunków życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności gminy Stary Brus, poprzez poprawę efektywności energetycznej w budynku Szkoły Podstawowej im Marii Konopnickiej w Starym Brusie oraz w budynku Biblioteki Publicznej w Starym Brusie, oraz zastosowanie infrastruktury wykorzystującej OZE.

Realizacja założonego celu pozwoliła na znaczne podniesienie jakości wypełniania zadań własnych Gminy wobec społeczności w zakresie ochrony środowiska i przyrody, co bezpośrednio wpłynie na podniesienie jakości życia mieszkańców oraz rozwój obszaru Gminy.
Wśród najważniejszych korzyści wynikających z realizacji projektu należy wymienić:

- redukcja emisji gazów cieplarnianych,
- obniżenie kosztów operacyjnych i bieżących napraw budynku szkoły i biblioteki publicznej,
- budowanie lokalnego bezpieczeństwa energetycznego oraz zmniejszenia zależności importu paliw,
- zmniejszenie stopnia degradacji środowiska naturalnego dzięki wykorzystaniu OZE,
- większy poziom edukacji ekologicznej mieszkańców,
- promowanie regionu jako nowoczesnego i proekologicznego.

Wartość projektu: 1 920 315,40 zł.
Dofinansowanie projektu z UE w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 1 274 061,81 zł.

„Rozbudowa istniejącej stacji ujęcia wody i budowa sieci wodociągowej „SPINKA" w miejscowościach: Stary Brus, Nowy Brus, Kołacze, Dominiczyn, Lubowierz"

Gmina Stary Brus realizuje projekt pn. „Rozbudowa istniejącej stacji ujęcia wody w Starym Brusie, budowa sieci wodociągowej „SPINKA" w miejscowościach: Stary Brus, Nowy Brus, Kołacze, Dominiczyn, Lubowierz" współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Działania 7 Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich Poddziałania 7.2 Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii operacji typu Gospodarka wodno-ściekowa objętego PROW na lata 2014 – 2020.

Celem operacji jest poprawa warunków życia mieszkańców Gminy Stary Brus poprzez rozbudowę stacji ujęcia wody w miejscowości Stary Brus oraz budowę sieci wodociągowej „SPINKA" w miejscowościach: Stary Brus, Nowy Brus, Kołacze, Dominiczyn, Lubowierz.
Prace będą odbywały się w dwóch etapach, a ich zakończenie jest przewidywane na 2022 rok.
Wartość projektu: 2 430 854,24 zł. Wartość dofinansowania z PROW: 1 257 522,00 zł.

„Zdalna szkoła"

Program Ministerstwa Cyfryzacji „Zdalna szkoła". Projekt umożliwia samorządom zakup komputerów i tabletów do szkół ze środków finansowanych z budżetu Unii Europejskiej. Wsparcie w postaci grantu może być udzielone na projekty polegające na doposażeniu Jednostek Oświatowych w sprzęt komputerowy niezbędny do

prowadzenia lekcji w trybie zdalnym. Na ten cel przeznaczono w sumie ponad 180 milionów złotych. Program nie przewiduje wkładu własnego ze strony samorządu.

Gmina otrzymała zakupiony w ramach projektu finansowanego ze środków I Osi priorytetowej POPC – „Powszechny dostęp do szybkiego internetu" Działania 1.1 „Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach" zdalna Szkoła – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego, sprzęt komputerowy. Za pozyskaną dotację gmina zakupiła w pierwszej turze 17, a w drugiej 21 laptopów które przekazane zostały Pani Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Starym Brusie.
Wartość dofinansowania projektu z UE dla Gminy Stary Brus: 44 999,48 zł i 44 999,99 zł.

„Plac zabaw- nowoczesne miejsce infrastruktury rekreacyjnej na terenie gminy Stary Brus w miejscowości Wieki Łan"

We wrześniu został złożony wniosek na budowę placu zabaw w miejscowości Wielki Łan. Dzięki wieloletniej współpracy z ze Stowarzyszeniem „ Poleska Dolina Bugu" otrzymaliśmy wsparcie na realizacje projektu. Projekt ma charakter innowacyjny, gdyż zakłada zamontowanie urządzeń, które jak dotąd nie występują na terenie Gminy Stary Brus. Plac zabaw przyczyni się do zaspokajania potrzeb mieszkańców dotyczącej zapewnienia dzieciom miejsca do bezpiecznej zabawy na świeżym powietrzu. Plac zabaw ma za zadnie poprawić estetykę miejscowości poprzez pełnienia roli centrum wsi.
Koszt projektu wynosi 39 150,00 zł.

11. PRZYNALEŻNOŚĆ DO ORGANIZACJI SAMORZĄDOWYCH

Gmina Stary Brus przynależy do dwóch związków zrzeszających gminy na terenie województwa i powiatu tj. do:

Związku Gmin Lubelszczyzny, który powstał w 1995 roku. Ogółem na terenie województwa zrzeszonych jest 75 gmin, w tym z powiatu włodawskiego 3 (Hanna, Stary Brus i Wola Uhruska).
Związkowi obecnie przewodniczy Krzysztof Kołtyś – Burmistrz Janowa Lubelskiego .

Międzygminnego Związku Celowego (MZC) z siedzibą we Włodawie. Związek ten zajmuje się gospodarką odpadami na terenie powiatu włodawskiego. Do związku należą takie gminy jak: Hanna, Hańsk, Podedwórze, Sławatycze, Sosnówka, Stary Brus i miasto Włodawa. Gospodarkę odpadami związek prowadzi na terenie wybudowanego Zakładu we Włodawie. Działalność Międzygminnego Związku Celowego z siedzibą we Włodawie prowadzone jest od 7 lat przy pomocy Zakładu.
W 2020 roku stawka za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych wynosiła 13 zł od osoby z nieruchomości zamieszkałej, a od sierpnia 18 zł.
Liczba obsługiwanych mieszkańców przez Międzygminny Związek Celowy z siedzibą we Włodawie wynosiła 1 554 osoby.
Gmina Stary Brus podzielona była na dwie trasy do odbioru odpadów:

1. **I trasa** obejmowała sołectwa: Skorodnica, Kamień, Stary Brus, Kolonia Kołacze, Kolonia Lubowierz, Lubowierz, Helenin, Dominiczyn, Kołacze Wieś, Kołacze Osada;

2. **II trasa** obejmowała miejscowości: Zamołodycze, Hola, Marianka, Dębina, Wielki Łan, Wołoskowola, Kułaków, Nowiny, Mietiułka, Laski Bruskie i Nowy Brus.

W 2020 roku Międzygminny Związek Celowy z siedzibą we Włodawie odebrał z terenu gminy 179,7 tony odpadów komunalnych w tym: papier i tektura 23,1 tony, szkło 10,1 tony, tworzywa sztuczne 22,4 tony, metale 6.9 tony, zużyty sprzęt elektroniczny 1,7 tony, odpady wielkogabarytowe 29,6 tony, pozostałe 82,8 tony.
Od 1.07.2020 r. na terenie Gminy Stary Brus obowiązuje Jednolity System Segregacji Odpadów z podziałem na 5 frakcji.

12. BUDŻET GMINY

12.1. Budżet gminy

Największy udział w dochodach Gminy mają dotacje na zadania zlecone i na dofinansowanie zadań bieżących, na kolejnych miejscach znalazły się subwencje, środki na realizację inwestycji, udziały w podatkach budżetu Państwa, podatki lokalne oraz opłaty lokalne. Bilans dochodów i wydatków gminy w okresie ostatnich pięciu lat ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 6 **Dochody gminy w latach 2016 – 2020**

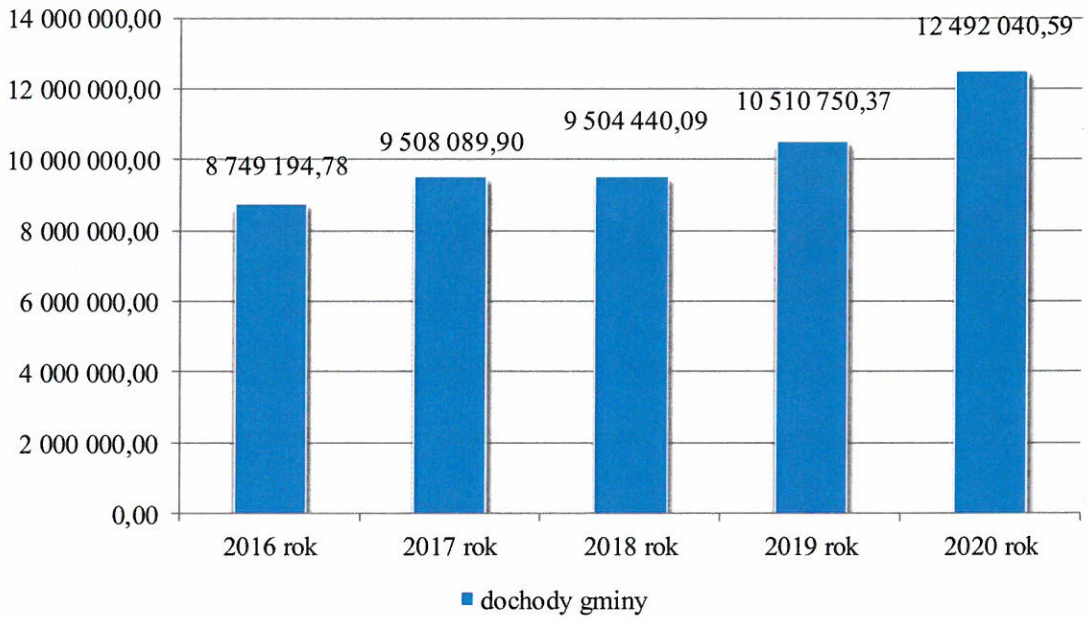

/Źródło: dane UG/

Wykres 7 **Wydatki gminy w latach 2016 – 2020**

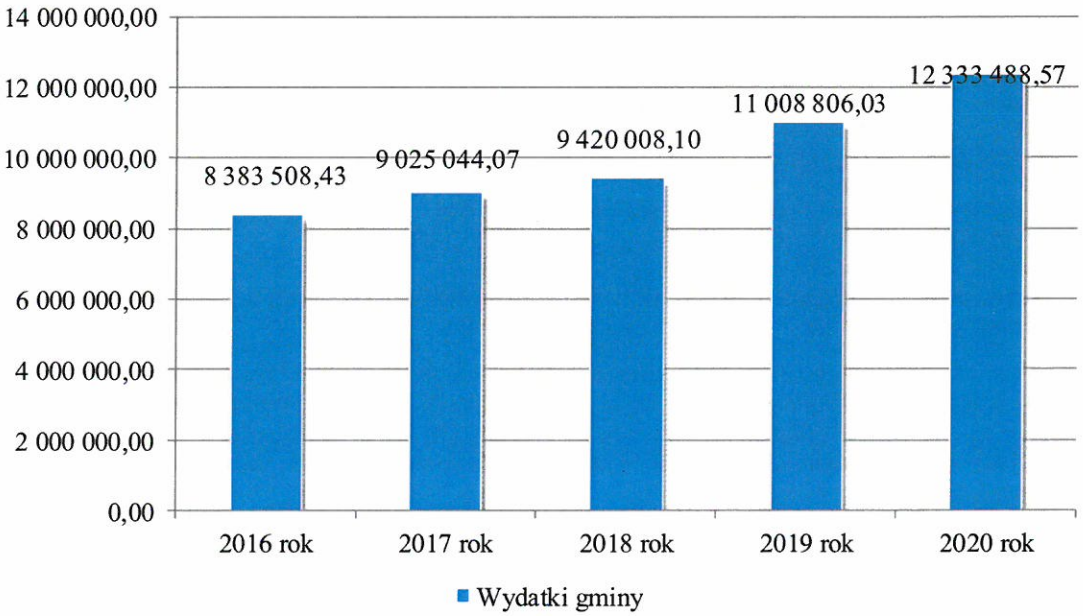

/Źródło: dane UG/

12.2. Zadłużenie gminy

Na dzień 31 grudnia 2020 roku gmina nie posiada zadłużenia. Poniższe umowy kredytowe zostały spłacone do dnia 31.12.2019 r. :

- Umowa z Bankiem Ochrony Środowiska zawarta w dniu 13 07.2011 roku z przeznaczeniem na finansowanie inwestycji pn. „Przebudowa drogi powiatowej Nr 1708 L w miejscowościach Hola-Lipówka wraz z przebudową włączenia do drogi wojewódzkiej Nr 818, etap I woj. Lubelskie" w kwocie 421.783 zł,
- Umowa z Bankiem Ochrony Środowiska zawarta w dniu 28 XI.2012 roku na zabezpieczenie wydatków związanych z udziałem gminy w realizacji inwestycji pod nazwą „Wirtualne Powiaty-Budowa Społeczeństwa Informacyjnego na Lubelszczyźnie", „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w województwie lubelskim" oraz „Wrota Lubelszczyzny- Informatyzacja Administracji"- w kwocie 163.500 zł,
- Umowa z Bankiem Ochrony Środowiska zawarta w dniu 28 .11.2012 roku na zabezpieczenie wydatków związanych z przekazaniem udziału Gminy w inwestycji pod nazwą „Modernizacja i rozbudowa składowiska odpadów komunalnych we Włodawie w celu utworzenia Zakładu Zagospodarowania Odpadów" – w łącznej kwocie 144.500 zł.

Wykres 8 **Zadłużenie gminy w latach 2016 – 2020**

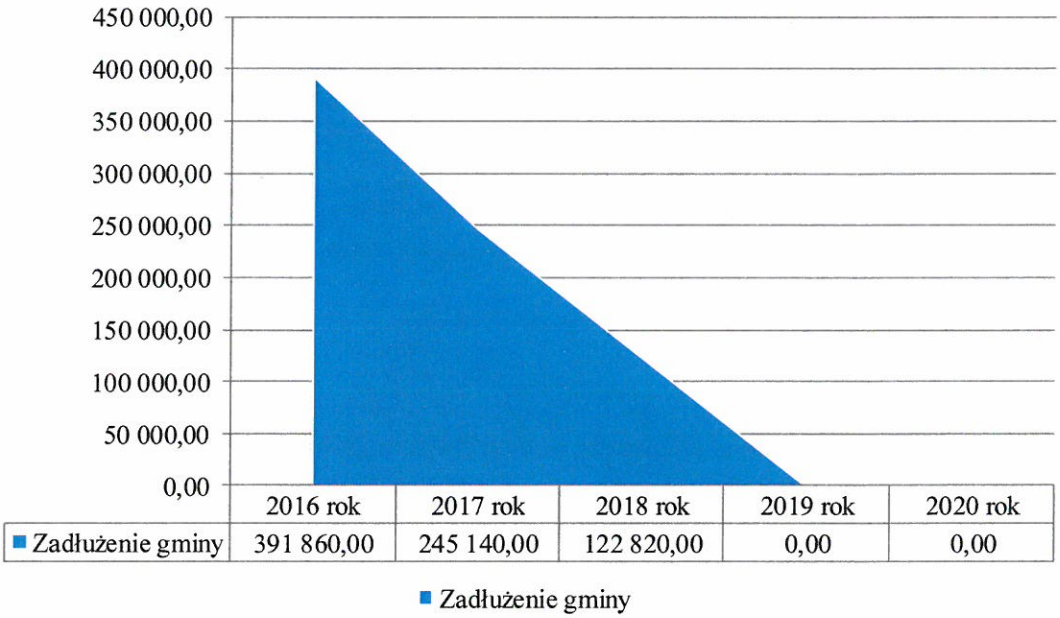

	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok	2020 rok
Zadłużenie gminy	391 860,00	245 140,00	122 820,00	0,00	0,00

/Źródło: dane UG /

12.3. Dochody budżetu gminy

Poziom i zmiany dochodów budżetu Gminy na przestrzeni ostatnich pięciu lat zostały przedstawione poniżej. Strukturę dochodów, czyli udziały poszczególnych składników w dochodach Gminy ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9 **Struktura dochodów w latach 2015 – 2019**

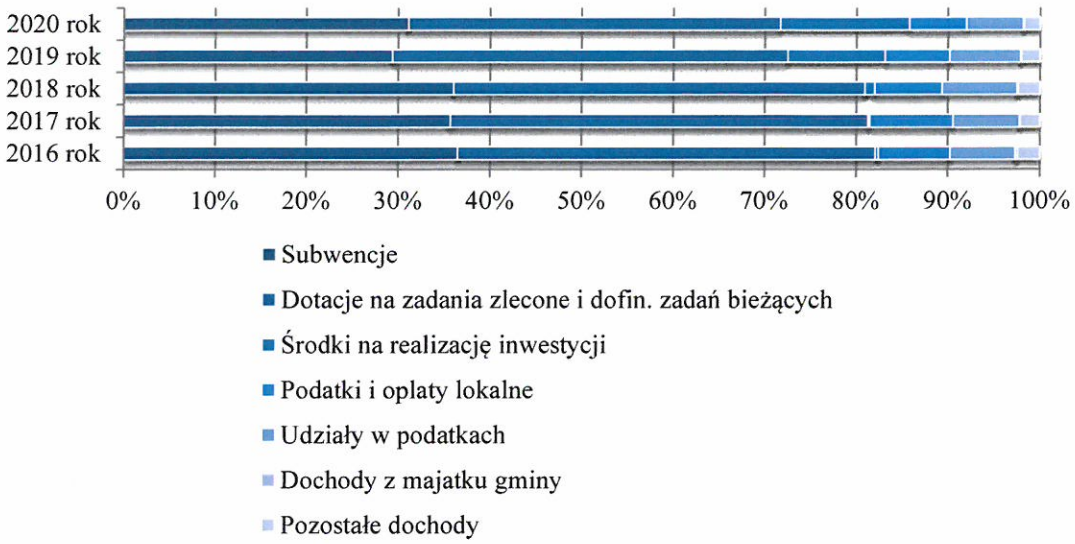

/Źródło: dane UG /

12.4. Subwencje

Tabela 21 **Poziom subwencji w latach 2016-2020**

	2016	2017	2018	2019	2020
Subwencja wyrównawcza	1 801 204,00	1 956 832,00	2 007 732,00	1 569 818,00	2 372 772,00
Subwencja oświatowa	1 370 207,00	1 389 325,00	1 365 979,00	1 399 059,00	1 435 346,00
Subwencja równoważąca	19 378,00	44 524,00	49 791,00	60 837,00	75 963,00
Uzupełnienie subwencji ogólnej				58 546,00	
Razem subwencje ogólne	3 190 789,00	3 390 681,00	3 423 502,00	3 088 260,00	3 884 081,00
Udział subwencji w dochodach ogółem	36,47%	35,66%	36,02%	29,38%	31,09%

/Źródło: dane UG /

12.5. Dochody ogółem, a dochody własne budżetu gminy

Na dochody własne Gminy składają się dochody z następujących grup:

- podatki i opłaty lokalne,
- dochody z majątku gminy,
- udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa,
- inne dochody.

Udział dochodów własnych Gminy w jej dochodach w poszczególnych latach został przedstawiony w poniższym zestawieniu.

Tabela 22 **Udział dochodów własnych gminy w jej dochodach**

Rok	Dochody ogółem	Dochody własne	Procentowy udział
2016	8 749 194,78	5 690 719,11	65,04
2017	9 508 089,90	5 989 044,42	62,99
2018	9 504 440,09	6 090 108,67	64,08
2019	10 510 750,37	6 875 321,09	65,41
2020	12 492 040,59	8 416 718,97	67,38

/Źródło: dane UG /

Tabela 23 **Udział podatków lokalnych w dochodach ogólnych gminy**

Rok	Dochody ogółem	Podatki i opłaty lokalne	Procentowy udział
2016	8 749 194,78	679 920,08	7,77
2017	9 508 089,90	863 747,82	9,08
2018	9 504 440,09	697 410,70	7,34
2019	10 510 750,37	734 171,28	6,98
2020	12 492 040,59	775 005,96	6,20

/Źródło: dane UG /

12.6. Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa

Tabela 24 **Dotacje na zadania zlecone i dofinansowanie zadań własnych**

Rok	Dochody ogółem	Udziały w podatkach	Procentowy udział	Dotacje zlecone i własne	Procentowy udział
2016	8 749 194,78	620 873,59	7,10	4 021 196,64	45,96
2017	9 508 089,90	687 513,66	7,23	4 353 287,35	45,79
2018	9 504 440,09	772 218,31	8,12	4 371 358,08	45,99
2019	10 510 750,37	815 091,87	7,75	5 647 799,10	53,73
2020	12 492 040,59	774 732,14	6,20	6 297 548,12	50,41

/Źródło: dane UG /

Znaczenie poszczególnych podatków budżetu Gminy przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 10 **Struktura podatków i opłat lokalnych**

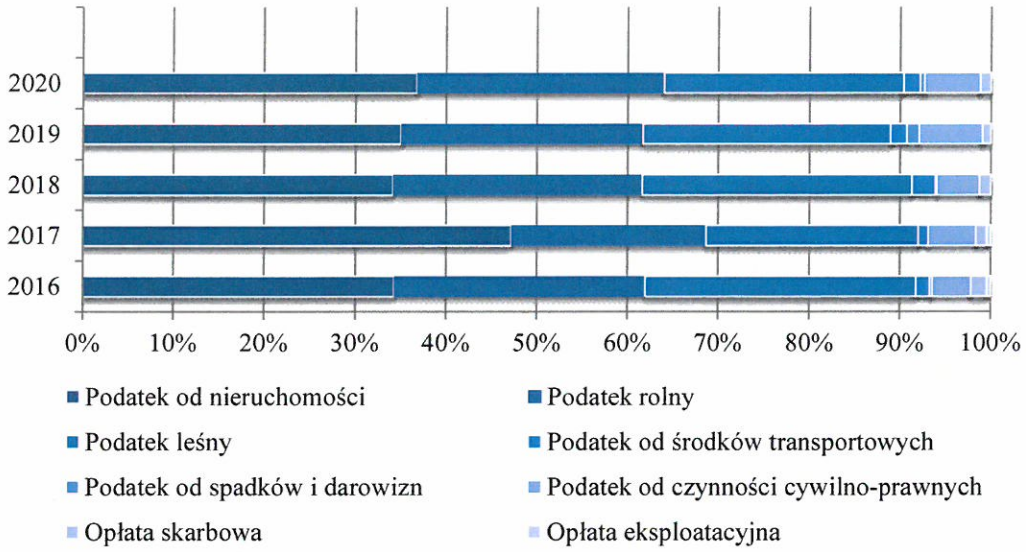

/Źródło: dane UG /

12.7. Dochody z majątku gminy

Tabela 25 **Struktura dochodów z majątku gminy**

	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody z najmu i dzierżawy	37 987,39	30 858,05	26 169,72	31 834,92	32 446,73
Sprzedaż mienia składników majątkowych	24 191,55	3 919,00	10 368,00	7 439,00	8 900,00
Zarząd i użytkowanie wieczyste	2 150,10	2 150,10	2 150,10	2 150,10	2 024,10
Dochody z majątku gminy	**64 329,04**	**36 927,15**	**38 687,82**	**41 424,02**	**43 370,83**
Udział dochodów z majątku w dochodach ogółem	0,74	0,39	0,41	0,39	0,35

/Źródło: dane UG/

12.8. Wydatki budżetu gminy

Wykonanie wydatków w poszczególnych latach przebiegało bez większych zakłóceń z zachowaniem równowagi budżetowej. Wykonane wydatki bieżące nie przekraczały wykonania dochodów bieżących, zgodnie z przepisem art. 242 ust.2 ustawy o finansach publicznych.

W roku 2020 wydatki zostały wykonane w wysokości 12 333 488,57 zł, co stanowi 94% planu. Rok 2020 zakończono nadwyżką w kwocie 158 552,02 zł.

Wykres 11 **Wydatki budżetowe w poszczególnych działach**

Wykres 11 **Wydatki budżetowe w poszczególnych działach**

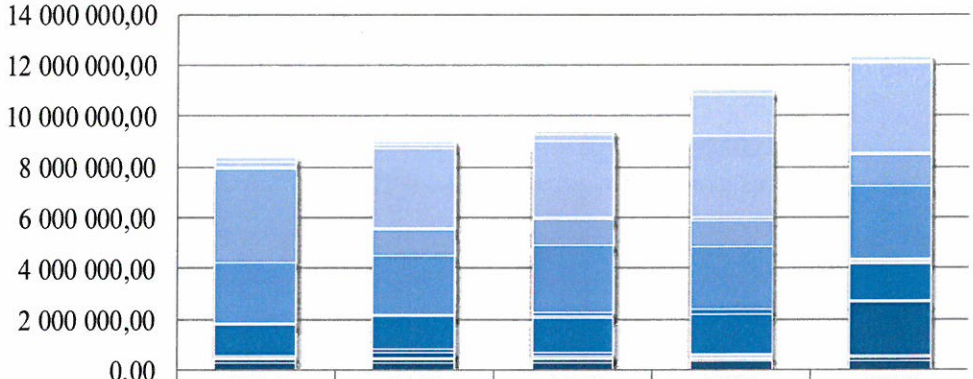

	2016	2017	2018	2019	2020
Kultura fizyczna	3 000,00	3 000,00	3 000,00	3 000,00	2 500,00
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	226 417,23	199 030,39	183 351,10	184 724,81	175 045,29
Gospodarka komunalna	161 231,31	88 981,05	252 195,81	1 633 556,28	120 804,24
Rodzina	0,00	3 136 539,65	3 002 491,11	3 204 163,25	3 521 794,24
Edukacyjna opieka wychowawcza	110 175,00	103 050,00	87 800,00	101 260,00	94 700,00
Pomoc społeczna	3 631 118,13	977 288,57	967 042,34	1 058 081,43	1 209 141,92
Ochrona zdrowia	18 173,79	18 911,82	18 492,18	13 459,86	6 760,30
Oświata i wychowanie	2 374 830,66	2 300 353,56	2 657 305,37	2 408 354,85	2 844 067,92
Różne rozliczenia	0,00	0,00	0,00	0,00	92 637,71
Obsługa długu	14 729,69	10 428,62	6 153,53	2 626,94	0,00
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona p.poż.	51 174,70	57 641,97	104 190,71	215 875,81	68 177,64
Urzędy naczelnych organów władzy	4 044,65	532,00	70 311,78	38 564,22	46 365,51
Administracja publiczna	1 234 879,93	1 345 285,25	1 417 149,57	1 547 740,33	1 452 787,52
Informatyka	68 255,69	109 710,74	100 551,60	69 825,05	71 280,02
Działalność usługowa	0,00	15 000,00	19 000,00	17 500,00	0,00
Gospodarka mieszkaniowa	21 572,63	195 141,41	24 947,77	46 136,18	2 112 462,84
Transport i łączność	84 645,53	66 046,83	98 599,15	36 576,01	58 471,71
Wytwarzanie i zaopatrzenie w wodę	81 894,97	100 549,53	120 811,03	92 671,63	106 739,88
Rolnictwo i łowiectwo	297 364,52	297 552,68	286 615,05	334 689,38	349 751,83

/Źródło: dane UG /

12.9. Wydatki inwestycyjne

Wykres 12 **Wydatki ogółem, a wydatki inwestycyjne**

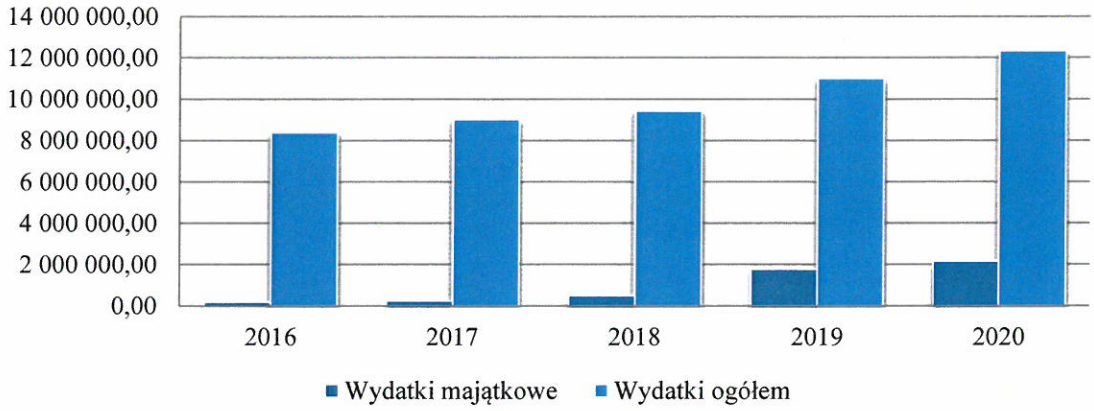

/Źródło: dane UG /

Wykres 13 **Struktura wydatków inwestycyjnych według działów**

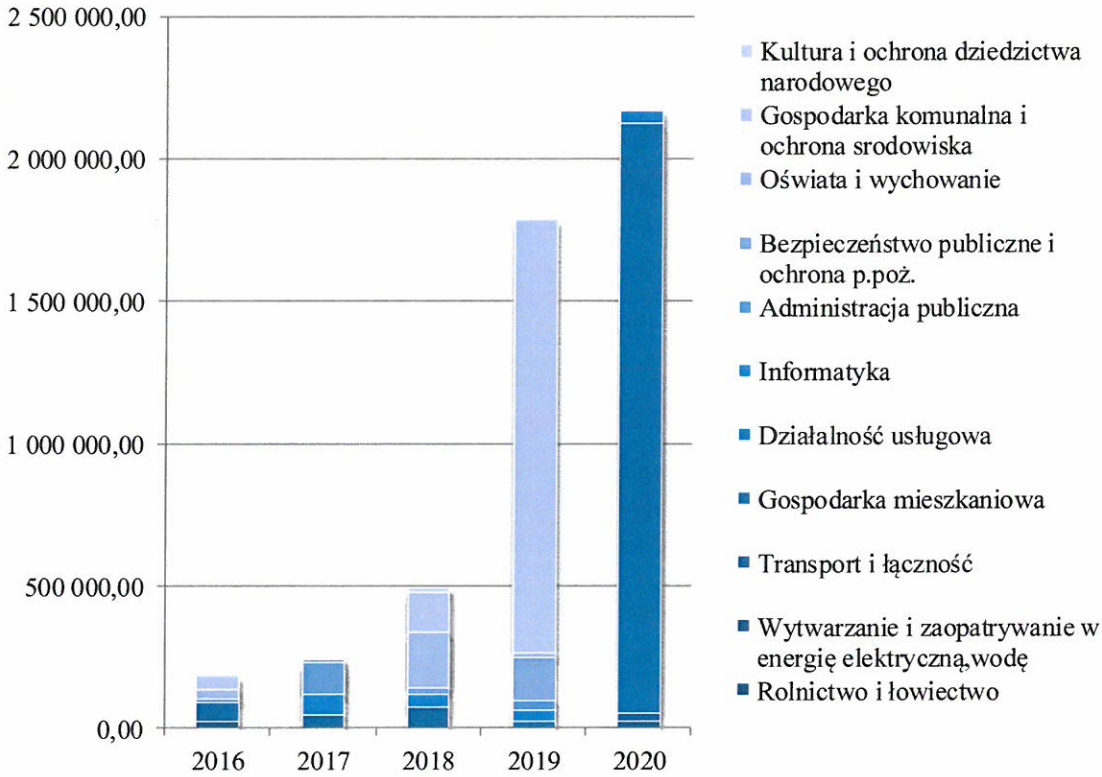

/Źródło: dane UG/

12.10. Realizowane projekty i inwestycje w gminie w latach 2016-2020

Tabela 26 **Realizacja inwestycji w latach 2016 - 2020**

	Rok 2016	**zł**
1.	Zakup pieca c.o. Zespół Szkół w Starym Brusie	34 852,70
2.	Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Skorodnica	67 637,70
3.	Dokumentacja projektu "Skwer miejscem rekreacji i wypoczynku w Starym Brusie	8 000,00
4.	Dokumentacja projektu "Budowa oczyszczalni przydomowych w Gminie Stary Brus	16 251,01
5.	Dokumentacja uaktualniająca"Rozbudowy istniejacego ujęcia wody w Starym Brusie	3 690,00
6.	Dokumentacja "Energia odnawialna w Gminie Stary Brus"	40 221,00
7.	Budowa lub modernizacja studni głębinowych - osoby fizyczne	2 000,00
8.	Wniesienie wkładu do Spółki z o.o. "Wirtualne Powiaty 3"	12 000,00
	RAZEM	**184 652,41**

	Rok 2017	**zł**
1.	Wykonanie instalacji klimatyzacji w świetlicy wiejskiej w Holi	5 842,50
2.	Zakup pompy głębinowej na potrzeby ujęcia wody w Starym Brusie	6 427,62
3.	Utwardzenie gruntu przy budynku Urzędu Gminy w Starym Brusie	110 000,00
4.	Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Marianka	38 000,00
5.	Zakup samochodu strażackiego OSP Wołoskowola	6 100,00
6.	Wzmocnienie Bezpieczeństwa Strefy Euroregionu Bug na styku Polski,Białorusi,Ukrainy	5 428,57
7.	Wniesienie wkładu do Spółki z o.o. "Witrualne Powiaty 3"	73 900,00
	RAZEM	**245 698,69**

	Rok 2018	**zł**
1.	Zakup wozu asenizacyjnego	37 500,00
2.	Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Nowiny	70 000,00
3.	Budowa budynku garażu dla samochodu OSP Wołoskowola	20 038,47
4.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Starym Brusie	141 081,00
5.	Wymiana stolarki okiennej budynku Szkoły Podstawowej w Starym Brusie	54 999,99
6.	Wykonanie placu zabaw w Dominiczynie	14 000,00
7.	"Skwer miejscem rekreacji i wypoczynku w Starym Brusie"	104 606,22
	RAZEM	**442 225,68**

	2019 rok	zł
1.	Zakup sprzętu do elektronicznego systemu głosowania i transmisji sesji rady gminy	19 999,94
2.	Zakup sprzętu na wyposażenie serwerowni	14 999,77
3.	Termomodernizacja budynku szkoły w Starym Brusie	17 748,09
4.	Wykonanie przyłącza energetycznego w Starym Brusie	26 500,00
5.	Wykonanie dokumentacji "Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Gminie Stary Brus"	22 430,00
6.	"Energia odnawialna w Gminie Stary Brus"	1 481 013,23
7.	Wykonanie dokumentacji "Nowoczesne zarządzanie gosp. niskoemisyjną poprzez budowę instalacji odnawialnych źródeł energii w budynkach mieszkalnych mieszkańców Gminy stary Brus"	12 999,99
	RAZEM	**1 595 691,02**

	2020 rok	
1.	Wykonanie dokumentacji "Rozbudowa istniejącej stacji ujęcia wody w Starym Brusie, budowa sieci wodociągowej "SPINKA" w miejscowościach Stary Brus, Nowy Brus, Kołacze, Dominiczyn, Lubowierz"	24 354,00
2.	Wykonanie dokumetacji dotyczącej "Projektu budowy drogi gminnej nr 104343 L Lubowierz-Dominiczyn"	26 445,00
3.	"Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Gminie Stary Brus"	2 070 185,40
4.	Projekt grantowy "Zdalna Szkoła - wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego"	44 999,48
5.	Projekt grantowy "zdalna Szkoła+ - w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego"	44 999,99
6.	Wniesienie wkładu do Spółki z o. o. "Wirtualne Powiaty 3"	44 600,00
	RAZEM	**2 255 583,87**
	OGÓŁEM	**4 723 851,67 zł**

/Źródło: dane UG/

13. REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY

Stosownie do art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym Wójt Gminy Stary Brus jest organem wykonawczym, do którego zadań należy m.in. wykonanie Uchwał Rady Gminy.
Zgodnie z przepisami ustawy samorządowej Wójt Gminy realizował uchwały podjęte przez Radę Gminy w 2020 roku.
Rada Gminy obradowała na 4 sesjach i podjęła 24 uchwały.

Wójt Gminy zgodnie z art. 90 ust. 1 i 2 ustawy o samorządzie gminnym przekazał w nieprzekraczalnym terminie 7 dni podjęte przez Radę Gminy uchwały do organów nadzoru jakimi są w zakresie zgodności z prawem - Wojewoda Lubelski, a w zakresie spraw finansowych – Regionalna Izba Obrachunkowa.
Wszystkie uchwały opublikowane zostały w Biuletynie Informacji Publicznej zaś uchwały stanowiące akty prawa miejscowego w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego.

Wszystkie uchwały zostały wykonane przez organ wykonawczy Gminy z zachowaniem procedur i terminów określonych uchwałami i przepisami prawa.

Tabela 27 **Szczegółowy sposób wykonania uchwał**

L.p.	Numer	Data podjęcia	W sprawie
1.	XII/57/19	2020-06-24	programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Stary Brus
2.	XII/58/19	2020-06-24	uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020
3.	XII/59/19	2020-06-24	uchwalenia projektu "Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Stary Brus"
4.	XII/60/19	2020-06-24	uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Stary Brus
5.	XII/61/19	2020-06-24	ustalenia wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg gminnych dla których Zarządcą jest Wójt Gminy Stary Brus
6.	XII/62/19	2020-06-24	udzielenia pomocy finansowej powiatowi włodawskiemu
7.	XII/63/19	2020-06-24	sprawie wieloletniej prognozy finansowej
8.	XII/64/19	2020-06-24	zmian w budżecie gminy na 2020 rok
9.	XII/65/19	2020-06-24	zmiany uchwały powołującej Komisję Rewizyjną
10.	XIII/66/20	2020-07-15	udzielenia wotum zaufania
11.	XIII/67/20	2020-07-15	rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem Wójta Gminy Stary Brus z wykonanie budżetu za 2019 rok
12.	XIII/68/20	2020-07-15	udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy Stary Brus z tytułu wykonania budżetu za 2019 rok
13.	XIII/69/20	2020-07-15	nieodpłatnego nabycia nieruchomości
14.	XIII/70/20	2020-07-15	planu pracy Komisji Rewizyjnej
15.	XIII/71/20	2020-07-15	planu pracy Komisji Budżetu i Finansów, Rolnictwa i Rozwoju Gospodarczego
16.	XIII/72/20	2020-07-15	planu pracy Komisji Oświaty, Kultury, Sportu i Polityki Społecznej
17.	XIII/73/20	2020-07-15	planu pracy Komisji Skarg, Wniosków i Petycji
18.	XIV/74/2020	2020-10-16	odwołania radnego z funkcji Przewodniczącego Rady Gminy Stary Brus
19.	XIV/75/2020	2020-10-16	powołania radnego na Przewodniczącego Rady Gminy Stary Brus
20.	XIV/76/2020	2020-10-16	zmiany uchwały powołującej Komisję Skarg, Wniosków i Petycji
21.	XIV/77/2020	2020-10-16	zmiany uchwały powołującej Komisję Budżetu, Finansów, Rolnictwa i Rozwoju Gospodarczego
22.	XIV/78/20	2020-10-16	wieloletniej prognozy finansowej
23.	XIV/79/2020	2020-10-16	zmian w budżecie gminy na 2020 rok
24.	XIV/80/2020	2020-10-16	określenia przystanku komunikacyjnego na terenie Gminy Stary Brus w miejscowości Dominiczyn
25.	XIV/81/2020	2020-10-16	uchwalenia Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie gminy Stary Brus
26.	XIV/82/2020	2020-10-16	uchylenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Stary Brus
27.	XV/83/20	2020-12-11	określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości obowiązujących na terenie gminy Stary Brus na rok 2021
28.	XV/84/20	2020-12-11	określenia wysokości rocznych stawek podatku od środków transportowych obowiązujących na terenie gminy Stary Brus
29.	XV/85/20	2020-12-11	uchwalenia Programu Współpracy Gminy Stary Brus z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021
30.	XV/86/20	2020-12-11	wieloletniej prognozy finansowej
31.	XV/87/20	2020-12-11	zmian w budżecie gminy na 2020 rok
32.	XV/89/20	2020-12-11	wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości

/Źródło: Dane UG w Starym Brusie, stan na 31.12.2020r./

14. PODSUMOWANIE

Szanowni Państwo,

Rok 2020 był wyjątkowo trudnym okresem w naszym życiu, naszej pracy. Panująca pandemia uniemożliwiła wiele działań, m.in. nie odbył się słynny na całą Polskę Jarmark Holeński – stałe wydarzenie kulturowe naszego Regionu. Również wiele prac zwolniło swoje tempo, jednak mimo przeszkód został ukończony ważny projekt „Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Gminie Stary Brus" realizowany w Szkole Podstawowej i Bibliotece Publicznej.

Ubiegły rok upłynął po znakiem efektywnego pozyskiwania środków z funduszy Unijnych na rozbudowę Gminy. Również z sukcesem uzyskano dotacje na budowę placu zabaw w miejscowości Wielki Łan. Realizacja przewidywana jest na rok 2021.

Złożono wniosek (pozytywnie rozpatrzony) na „Rozbudowę istniejącej stacji ujęcia wody i budowa sieci wodociągowej „SPINKA" w miejscowościach: Stary Brus, Nowy Brus, Kołacze, Dominiczyn, Lubowierz" współfinansowany ze środków Unii Europejskiej. Rozpoczęcie realizacji przewidywane jest w roku 2021.

Pozyskany został Grand z programu Ministerstwa Cyfryzacji „Zdalna szkoła" umożliwiający doposażenie Szkoły Podstawowej w Starym Brusie w pierwszej turze o 17, a w drugiej o 21 laptopów. Działanie to umożliwiło pracę w domu nauczycielom oraz zdalną naukę dzieciom z rodzin wielodzietnych.

W dalszym ciągu trwają prace scaleniowe gruntów miejscowości Stary Brus, Nowy Brus i Laski Bruskie, a całe przedsięwzięcie opiewa na kwotę 12 mln złotych.

Stan majątku gminy kształtuje się następująco:

	2020 r.
- wyposażenie	1 226 294,21 zł
- wartości niematerialne (oprogramowania)	218 441,53 zł
- środki trwałe	18 260 187,87 zł
w tym:	
- wartość gruntów	299 638,30 zł
- wartość dróg	1 589 401,96 zł
Stan majątku łącznie	**21 712 816,50 zł**

Zmiany na terenie gminy to również zasługa Państwa. Chęć rozwoju, pozyskiwania środków, dbanie o środowisko to drobne gesty, które prowadzą naszą gminę ku lepszej przyszłości.

Mam nadzieję, że integracja społeczna, którą udało się przez te lata wypracować, zaowocuje kolejnymi dobrymi pomysłami, pomyślnymi inwestycjami, a tym samym wysoką jakością życia codziennego mieszkańców.

Dziękuję za miniony czas, za pomysły, zaangażowanie i dbałość o nasze wspólne dobro i naszą małą ojczyznę.

Wójt Gminy Stary Brus

Paweł Kołtun

Wykaz Rysunków

Rysunek 1 Usytuowanie gminy Stary Brus w województwie lubelskim i powiecie włodawskim 5

Wykaz Wykresów

Wykres 1 Rodzaje gruntów w Gminie Stary Brus 6
Wykres 2 Liczba ludności w gminie Stary Brus latach 2010-2020 7
Wykres 3 Urodzenia i zgony w gminie Stary Brus w latach 2010-2020 7
Wykres 4 Struktura wieku w gminie Stary Brus na dzień 31.12.2020 r. 8
Wykres 5 Liczba osób bezrobotnych w gminie Stary Brus w latach 2010-2020 9
Wykres 6 Dochody gminy w latach 2016 – 2020 31
Wykres 7 Wydatki gminy w latach 2016 – 2020 31
Wykres 8 Zadłużenie gminy w latach 2016 – 2020 32
Wykres 9 Struktura dochodów w latach 2015 – 2019 33
Wykres 10 Struktura podatków i opłat lokalnych 35
Wykres 11 Wydatki budżetowe w poszczególnych działach 35
Wykres 12 Wydatki ogółem, a wydatki inwestycyjne 37
Wykres 13 Struktura wydatków inwestycyjnych według działów 37

Wykaz Tabel

Tabela 1 Podstawowe dane dotyczące ludności gminy Stary Brus w 2020 roku 7
Tabela 2 Struktura bezrobocia według wieku w gminie Stary Brus w 2020 roku 9
Tabela 3 Struktura bezrobocia według wykształcenia w gminie Stary Brus w 2020 roku 9
Tabela 4 Struktura bezrobocia według stażu pracy w gminie Stary Brus w 2020 roku 10
Tabela 5 Struktura bezrobocia według czasu pozostawania bez pracy w gminie Stary Brus w 2020 roku 10
Tabela 6 Członkowie OSP na terenie gminy Stary Brus 11
Tabela 7 Działania ratownicze 11
Tabela 8 Wydatki na działalność OSP w 2020 r. 12
Tabela 9 Wydatki na poszczególne jednostki OSP w 2020 roku 12
Tabela 10 Przedsiębiorstwa według podstawowego rodzaju działalności PKD 12
Tabela 11 Zestawienie strat z całej gminy 15
Tabela 12 Liczba uczniów w Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Starym Brusie w roku szkolnym 2019/2020 22
Tabela 13 Punkt Przedszkolny w Starym Brusie rok szkolny 2019/2020 22
Tabela 14 Punkt Przedszkolny w Wołoskowoli rok szkolny 2019/2020 22
Tabela 15 Kadra pedagogiczna 2019/2020 22
Tabela 16 Zakup wol. w 2020 r. 23
Tabela 17 Zestawienie finansowe bibliotek 23
Tabela 18 Czytelnicy wg wieku w 2020 roku 24
Tabela 19 Czytelnicy wg zajęcia w 2020 roku 24
Tabela 20 Czytelnicy - analiza stanu (porównanie do 2018 i 2019 roku) 24
Tabela 21 Poziom subwencji w latach 2016-2020 33
Tabela 22 Udział dochodów własnych gminy w jej dochodach 34
Tabela 23 Udział podatków lokalnych w dochodach ogólnych gminy 34
Tabela 24 Dotacje na zadania zlecone i dofinansowanie zadań własnych 34
Tabela 25 Struktura dochodów z majątku gminy 35
Tabela 26 Realizacja inwestycji w latach 2016 - 2020 38
Tabela 27 Szczegółowy sposób wykonania uchwał 40